

*Schiermonnikoog,
eiland in beweging*

Zomernota 2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
Voorwoord.....	3
Totaaloverzicht financieel effect zomernota	5
Programma 1 - Sociaal	7
1.1 Volksgezondheid, zorg en welzijn	7
Volksgezondheid	7
WMO	9
Toegang en 1e lijn	11
Welzijn.....	14
1.2 Onderwijs en jeugd	16
Onderwijs	16
Jeugd.....	21
1.3 Werk en inkomen	25
Inkomensondersteuning	25
Participatie.....	27
1.4 Sport en Cultuur.....	29
Sport.....	29
Cultuur.....	33
1.5 Mutaties reserves programma 1	35
Recapitulatie programma 1 Sociaal	36
Programma 2 - Leefomgeving.....	37
2.1 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	37
Bestemmingsplannen	37
Wonen en volkshuisvesting	43
2.2 Verkeer en vervoer	47
2.3 Duurzaamheid, natuur en milieu	50
Duurzaamheid	50
Natuur.....	56
2.4 Fysieke leefomgeving	60
2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving	65
2.6 Openbare orde en veiligheid	68
2.7 Mutaties reserves programma 2	73
Recapitulatie programma 2 Leefomgeving	74
Programma 3 - Economie en werkgelegenheid	75
3.1 Toerisme en recreatie	75
Strand.....	75
Toeristisch product	78
3.2 Jachthaven en gebiedsinvesteringen.....	81

3.3 Mutaties reserves programma 3	83
Recapitulatie programma 3 Economie en werkgelegenheid	84
Programma 4 - Burgers en bestuur	85
4.1 Burgerparticipatie	85
4.2 Bestuur	88
4.3 Dienstverlening	93
4.4 Mutaties reserves programma 4	97
Recapitulatie programma 4 Burgers en bestuur	98
Programma 5 - Financiering en belastingen	99
5.01 Lokale heffingen	99
5.02 Algemene uitkering	101
5.03 Dividend	102
5.04 Financieringsfunctie	103
5.05 Overige algemene dekkingsmiddelen	104
5.06 Overhead	105
5.07 Heffing VPB	107
5.08 Onvoorzien	108
5.10 Mutaties reserves algemene dekkingsmiddelen	109
Recapitulatie programma 5 Financiering en belastingen	110

Voorwoord

Inleiding

Geachte raad,

Hierbij presenteren wij u de Zomernota 2026.

Met de Zomernota leggen wij aan u tussentijds verantwoording af over de uitvoering van de gemeentebegroting 2026. We kijken terug op het eerste half jaar.

Een tussentijdse rapportage maken wij op grond van de Financiële verordening gemeente Schiermonnikoog, die uw raad heeft vastgesteld. De achtergrond hiervan is dat het college gedurende de looptijd van het begrotingsjaar uw raad inzicht geeft in de voortgang van de voornemens en om u in staat te stellen te beoordelen of we zowel inhoudelijk als financieel op koers liggen.

Op basis van de begroting 2026 en de genomen raadsvoorstellen geven wij u de stand van zaken van het begrotingsresultaat € 302.482 negatief. De grootste tegenvaller in deze zomernota is het niet doorgaan van de inning van de toeristenbelasting bij de boot. Daarvoor hadden we ook voor 2026 een forse meeropbrengst begroot, die wij nu in de zomernota corrigeren.

In de Zomernota maken wij gebruik van het zogenaamde stoplichtenmodel. U kunt daardoor in één oogopslag zien welke onderwerpen op koers liggen (groen), welke enigszins zijn vertraagd, dan wel er andere bijzonderheden zijn (oranje) en aan welke er nog niets is gebeurd (rood). Per onderwerp geven wij een nadere toelichting.

Het eerste halfjaar van 2026 is een periode waarin veel is gebeurd. Dankzij de voortdurende inzet, hoge betrokkenheid en loyaliteit van onze medewerkers en sturen op prioritaire zaken zijn verschillende mijlpalen bereikt. De inspanningen van de afgelopen zes maanden hebben geleid tot zichtbare resultaten en bevestigen ook dat we ons in de juiste richting ontwikkelen. Dit jaar kende bovendien een bijzonder karakter door de gemeentelijke verkiezingen en de burgemeesterswissel. Voor een deel van onze collega's van het ambtelijk apparaat en de griffie betekende dit een periode van extra drukte en intensieve werkzaamheden, terwijl anderen met dezelfde toewijding zijn blijven werken aan de voortgang en verdere ontwikkeling van uiteenlopende processen. Terugkijkend kunnen we spreken van een actief en succesvol eerste halfjaar.

We opereren in een tijd waarin economische ontwikkelingen en externe onzekerheden toenemende druk uitoefenen op onze samenleving en ons eiland. Dat vraagt om een zorgvuldige balans tussen economische kansen en het beschermen van onze veiligheid, leefbaarheid en de bijzondere natuurwaarden, die onze gemeente zo waardevol maken. We hebben daarom prioriteit gegeven aan diverse bestuurlijke overleggen, zoals:

- aanlanding Wind op Zee;
- de onderhandelingen over het regionaal pakket gebiedsinvesteringen;
- waterveiligheidsstrategie inclusief normering;
- gaswinning;
- bereikbaarheid, inclusief veerconcessie.

Wij voelen ons ambtelijk en bestuurlijk gesteund door de gezamenlijke lobby naar Den Haag met de andere eilanden en het Waddenkantoor.

Het grootste deel van de werkzaamheden en uitgaven van ons als gemeente vloeit voort uit wettelijke taken die door het Rijk zijn opgedragen. Hierdoor is de ruimte voor eigen lokaal beleid relatief beperkt. Toch hebben we daar ook in het eerste half jaar van 2026 diverse beleidsresultaten geboekt.

De Zomernota biedt een gedetailleerd overzicht van al onze prestaties en financiële voortgang. Het ene resultaat is meer zichtbaar dan de ander. Wij lichten er graag een aantal uit.

- Om inwoners passend te ondersteunen is de maatschappelijk werker gestart met Welzijn op Recept. Dit wordt in het najaar geëvalueerd en eventueel structureel ingebed in onze uitvoering. Er is een coördinator preventie middelengebruik aangesteld, die in het tweede halfjaar zal starten.

- De planvorming voor de locaties Oost en Oude Centrale is afgerond en gaan een andere fase in, namelijk van voorbereiden op de planologische procedure en start van de bouw. De Oude Centrale is gesloopt en de locatie is gesaneerd. Het Beeldkwaliteitsplan (BKP) is vastgesteld. In het voorjaar van 2027 wordt gestart met de bouw van 20 appartementen door WoonFriesland. Voor locatie Oost zijn in de zomer informatiemarkten georganiseerd voor geïnteresseerde kopers. Het BKP wordt na de zomer aangeboden. Daarna kan gestart worden met de marktverkenning en de aanbesteding,

- Er is een bureau geselecteerd die ons ondersteunt in het maken van een gedragen en ambitieuze omgevingsvisie. De visie vormt de basis van het handelen in de fysieke leefomgeving. De visie moet ons in staat stellen om voldragen en volhoudbare keuzes te maken voor Schiermonnikoog. Ook moet de visie bijdragen aan het verbeteren van de dienstverlening door snelle, transparante en integrale besluitvorming.

- De energiehubregisseur is gestart met het faciliteren van concrete oplossingen bij grootverbruikers om energie te besparen en meer balans in het energienet te krijgen.

- We koppelen waar mogelijk de afvoer van regenwater af van het gemengd riool. In de eerste helft van 2026 zijn 45 infiltratieputten aangelegd en aangesloten op 90 straatkolken.

- In 2025 is extra handavingscapaciteit beschikbaar gekomen. Deze extra capaciteit is per 1 juli 2026 ingevuld. Met die invulling kunnen we de controles op het recreatief gebruik van woningen opvoeren.

- In samenwerking met ETFI (NHLStenden) wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van het Continu Bezoekersonderzoek, specifiek voor de Waddeneilanden. Dit is een monitoringsinstrument waarmee toeristische data via een dashboard toegankelijk worden gemaakt.

De ingezette organisatieontwikkeling vormt het fundament voor de manier waarop wij werken. We investeren consequent in de vier speerpunten: dienstverlening op peil, interne organisatie op orde, ambtelijk-bestuurlijke samenwerking en geïnspireerde medewerkers. De organisatieontwikkeling vertaalt zich in betere samenwerking, efficiëntere gedigitaliseerde processen en een grotere uitvoeringskracht bij het realiseren van onze maatschappelijke opgaven. Enkele voorbeelden van concrete resultaten zijn: een publieksvriendelijke versie van onze beleidsregels op het gebied van auto-ontheffingen op de website, een positieve audit op het gebied van bescherming van onze privacygevoelige informatie, training op het gebied van informatiebeveiliging en gegevensbescherming, timemanagement en deelname aan het JANN-netwerk voor jonge ambtenaren.

Wij kijken met tevredenheid terug op het eerste half jaar en zullen met voortvarendheid de werkzaamheden gaan uitvoeren in de resterende maanden.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog,

Secretaris,
T. Kroeze

burgemeester,
H. Meendering

Totaaloverzicht financieel effect zomernota

Totaaloverzicht financieel effect

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG1	1 Sociaal	986.750	986.750	440.785	1.427.535
PRG2	2 Leefomgeving	1.494.842	1.646.842	517.743	2.164.585
PRG3	3 Economie en werkgelegenheid	179.984	179.984	3.872.954	4.052.938
PRG4	4 Burgers en bestuur	33.133	33.133	4.392	37.525
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen	8.484.037	8.483.037	-460.755	8.022.282
PRG91	Overhead	0	0	0	0
Totaal Baten		11.178.746	11.329.746	4.375.119	15.704.865
Lasten					
PRG1	1 Sociaal	-3.313.530	-3.441.555	-344.199	-3.785.754
PRG2	2 Leefomgeving	-3.640.282	-3.809.406	-587.810	-4.397.216
PRG3	3 Economie en werkgelegenheid	-632.425	-691.200	-3.949.349	-4.640.549
PRG4	4 Burgers en bestuur	-1.714.583	-1.714.583	39.198	-1.675.385
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen	-217.254	-217.254	165.297	-51.957
PRG91	Overhead	-1.803.926	-1.803.926	-284.459	-2.088.385
PRG92	VPB	-750	-750	0	-750
PRG93	Onvoorzien	-12.500	-12.500	11.500	-1.000
Totaal Lasten		-11.335.250	-11.691.174	-4.949.822	-16.640.996
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		-156.504	-361.428	-574.703	-936.131
Onttrekkingen		555.249	911.173	779.092	1.690.265
Stortingen		-185.124	-336.124	-720.492	-1.056.616
Mutaties reserves		370.125	575.049	58.600	633.649
Gerealiseerd resultaat		213.621	213.621	-516.103	-302.482

Toelichting

De Zomernota 2026 geeft een actualisatie van de Begroting 2026 op basis van de ontwikkelingen die zich in de eerste helft van het jaar hebben voorgedaan. Zo zijn in de kolom Begroting na Wijziging de begrotingswijzigingen opgenomen die zich na de vaststelling van de Begroting 2026 en voor de Zomernota 2026 hebben voorgedaan. In de kolom Wijziging Zomernota zijn de financiële consequenties verwerkt van autonome ontwikkelingen, actualisatie van budgetten en ontwikkelingen vanuit het gemeentefonds en samenwerkingsverbanden.

Het totaaloverzicht financieel effect zomernota laat zien dat de begroting op verschillende onderdelen is aangepast. De belangrijkste mutaties hebben betrekking op prijs- en loonontwikkelingen, wijzigingen in rijksbijdragen en bijstellingen binnen de reguliere exploitatie.

De voorgestelde wijzigingen leiden per saldo tot een aanpassing van het begrotingssaldo 2026 voor de Zomernota van € 213.621 naar een saldo na de Zomernota van € 302.482 negatief. De daling van het resultaat met € 516.103 wordt voor € 367.571 verklaard door te hoog geraamde inkomsten toeristenbelasting en vrijval van kosten voor het innen van 100% toeristenbelasting. Daarnaast zijn er € 50.000 minder inkomsten voor leges Omgevingswet geraamd en is er € 30.000 budget vrijgemaakt voor participatiebeleid en -verordening. Voor zover sprake is van incidentele effecten, zijn deze afzonderlijk inzichtelijk gemaakt zodat onderscheid blijft bestaan tussen structurele en tijdelijke ontwikkelingen. De structurele mutaties zijn tevens door vertaald naar de meerjarenraming.

Bij de beoordeling van het financieel beleid is van belang dat een deel van de ontwikkelingen buiten de directe invloedssfeer van de gemeente ligt. Hierbij kan worden gedacht aan landelijke prijsontwikkelingen, wijzigen in wet- en regelgeving en aanpassingen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Deze externe factoren hebben invloed op zowel de lasten als de baten van de gemeente.

Met de in deze Zomernota opgenomen voorstellen wordt de begroting 2026 geactualiseerd op basis van de meest recente inzichten. Daarmee ontstaat een actueel en realistisch financieel kader voor de uitvoering van de gemeentelijke taken en ambities 2026 en de daaropvolgende jaren. Hiermee wordt invulling gegeven aan een financieel solide en toekomstbestendige begrotingsuitvoering.

Voorgesteld wordt

de zomernota 2026 vast te stellen, waarin de volgende zaken zijn verwerkt:

- In het gemeentefonds is een budget voor Wet Versterking Regie Volkshuisvesting opgenomen, voorgesteld wordt dit budget specifiek aan dit doel te besteden (zie de toelichting bij 5.02 algemene uitkering)
- In het gemeentefonds is budget voor Bibliotheken opgenomen, voorgesteld wordt dit budget specifiek aan dit doel te besteden (zie de toelichting bij 1.4 cultuur en bij 5.02 algemene uitkering)

Daarnaast dienen de volgende zaken nog administratief geformaliseerd te worden:

uit de 1e begrotingswijziging 2026:

- De kapitaalslasten t.b.v. het herstraten van de veerhaven dienen ten laste te komen van de reserve veerdam. Hiertoe wordt de reserve veerdam omgezet naar de reserve dekking afschrijvingen, dit is bij de zomernota 2026 geformaliseerd. Daarnaast was de reserve veerdam voor een bedrag van € 10.580 niet toereikend en is deze aangevuld vanuit de algemene reserve.

Uit de jaarrekening 2025:

- De kapitaalslasten voor het verleden van de lichtmasten in 2025 dienen ten laste te gaan van de reserve lichtmasten. Hiertoe wordt de reserve lichtmasten omgezet naar de reserve dekking afschrijvingen, dit is bij de zomernota 2026 geformaliseerd. Daarnaast was de reserve lichtmasten voor een bedrag van € 24.702 niet toereikend en is deze aangevuld vanuit de algemene reserve.

Uit de NFK 2023-2026:

- Voor de bijdrage RegioDeal is in de NFK 2023 een reserve projecten gevormd ter hoogte van € 265.778. Het resterende bedrag van de bijdrage zou via gekapitaliseerde middelen ingezet worden. Deze kapitaalslasten dienen ten laste te gaan van de reserve projecten. Hiertoe wordt de reserve projecten omzet naar de reserve dekking afschrijvingen, dit is bij de zomernota 2026 geformaliseerd.

Programma 1 - Sociaal

1.1 Volksgezondheid, zorg en welzijn

Volksgezondheid

Doelen en Activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 3 Verzekeren van een goede gezondheid en promotie van welzijn voor alle leeftijden. 3.4 Tegen 2030 de vroegtijdige sterfte gelinkt aan niet-overdraagbare ziekten met een derde inperken via preventie en behandeling, en mentale gezondheid en welzijn bevorderen 3.5 De preventie en behandeling versterken van misbruik van verslavende middelen, met inbegrip van drugsgebruik en het schadelijk gebruik van alcohol	De gemeente wil bevorderen dat inwoners een gezonde leefstijl naleven.	We dragen zorg voor de openbare gezondheidszorg. Hiertoe werken we samen met o.a. team maatschappij, zorg & welzijn, VNN, maatschappelijk werk de Kaai en de GGD.		De reguliere taken worden uitgevoerd conform planning. Om inwoners passend te ondersteunen en een beroep op duurdere zorg te voorkomen, is de maatschappelijk werker gestart met Welzijn op Recept. Dit wordt in het tweede halfjaar geëvalueerd. Op basis van de resultaten wordt bekeken of het initiatief structureel kan worden ingebed in de uitvoering. Daarnaast is een coördinator preventie middelengebruik aangesteld. Deze coördinator is inmiddels gestart.
		Het integraal preventie- en gezondheidsplan (GALA) loopt af in 2026. Dit plan voeren we uit en evalueren we. In 2026 wordt een nieuwe nota gezondheidsbeleid geschreven. Succesvolle elementen uit het GALA-plan krijgen een plek in de nieuwe nota gezondheidsbeleid. In de uitvoering ligt een grote rol voor de buurtsportcoördinator.		Met het aflopen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) komt ook de tijdelijke financiering van de buurtsportcoördinator te vervallen. De gesprekken met de regio en het Rijk over een structurele oplossing verlopen voorspoedig. We verwachten ook na 2026 de inzet van de buurtsportcoördinator te kunnen continueren met financiering vanuit rijksmiddelen.
		Samen met ketenpartners ontwikkelen en voeren we een aanpak uit gericht op het voorkomen en terugdringen van problematisch alcohol- en drugsgebruik.		Er is een coördinator preventie middelengebruik aangesteld. Deze coördinator is inmiddels gestart.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Lasten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD111	1.1 /1 Volksgezondheid				
6341103	6341103 Destructie	-503	-503	0	-503
6714106	6714106 Openbare gezondheidszorg	-72.615	-72.615	1.745	-70.870
6723153	6723153 Ontsmetting en ongediertebestrijding	-12.325	-12.325	0	-12.325
Totaal 1.1 /1 Volksgezondheid		-85.443	-85.443	1.745	-83.698
Gerealiseerd resultaat		-85.443	-85.443	1.745	-83.698

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6714 106 lasten: aanpassing naar begroting VRF 2027	1.745	S

WMO

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 3 Verzekeren van een goede gezondheid en promoten van welzijn voor alle leeftijden	Er wordt passende zorg geboden die aansluit bij de situatie van de inwoner.	We dragen zorg voor de openbare gezondheidszorg. Hiertoe werken we samen met o.a. team maatschappij, zorg & welzijn, VNN, maatschappelijk werk de Kaai en de GGD.		Dankzij de goede samenwerking tussen de uitvoerende partijen en het gebiedsteam van de gemeente Noardeast-Fryslân slagen we erin passende zorg te bieden die aansluit bij de behoeften en situatie van de inwoners. Waar nodig leveren we maatwerk en zoeken we naar oplossingen buiten de reguliere kaders, bijvoorbeeld via maatwerkcontracten of door gebruik te maken van ons indicatieve dagcentrum.
Doel 10 Dring ongelijkheid in en tussen landen terug.	Zorg en ondersteuning is laagdrempelig en voor alle inwoners beschikbaar.	We herzien en versterken de sociale kaart van Schiermonnikoog. Met samenwerkingspartners maken we duidelijke afspraken. In samenwerking met zorg- en welzijnsorganisaties werken we aan het bestendigen en verbeteren van het zorglandschap.		Door duidelijke kaders te stellen en werkzaamheden van onze samenwerkingspartners beter te monitoren, kunnen we efficiënter werken en beter inspelen op de behoeften van inwoners. In de tweede helft van het jaar worden de kaders voor het komende jaar verder uitgewerkt en vastgesteld.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten				
PRG1 1 Sociaal				
PRD113 WMO				
6606105 6606105 Gehandicaptenparkeerkaart 2025	0	0	0	0
6671110 6671110 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen WMO 2025	6.000	6.000	-6.000	0
6681101 6681101 Beschermd wonen WMO	0	0	0	0
6681200 6681200 Maatschappelijke en vrouwenopvang WMO 2025	6.115	6.115	-5.115	1.000
Totaal WMO	12.115	12.115	-11.115	1.000
Lasten				
PRG1 1 Sociaal				

Exploitatie	Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
PRD113 WMO				
6606105 6606105 Gehandicaptenparkeerkaart 2025	0	0	0	0
6606109 6606109 Vervoersvoorzieningen WMO	-31.112	-31.112	783	-30.329
6606110 6606110 Woonvoorzieningen WMO	-42.411	-42.411	22.700	-19.711
6606120 6606120 Rolstoelen WMO	-23.452	-23.452	12.007	-11.445
6606130 6606130 Vervoer WMO	-9.222	-9.222	-5.979	-15.201
6614007 6614007 Tegemoetkoming chronisch zieken CER	-2.578	-2.578	0	-2.578
6621010 6621010 Gebiedsteam WMO	-54.526	-54.526	0	-54.526
6662002 6662002 Mobiliteitsbureau NOF Jobinder	-3.371	-3.371	-949	-4.320
6662006 6662006 Zorg in natura Participatie zwaar	-15.361	-15.361	0	-15.361
6671101 6671101 Hulp bij het huishouden WMO	-176.891	-176.891	6.336	-170.555
6671110 6671110 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen WMO 2025	-7.296	-7.296	0	-7.296
6671200 6671200 Begeleiding WMO	-25.680	-25.680	20.680	-5.000
6671300 6671300 Dagbesteding WMO	-1	-1	0	-1
6671400 6671400 Overige maatwerkarrangementen WMO 2025	-1	-1	0	-1
6679100 6679100 PGB WMO 18	-2.760	-2.760	2.760	0
6681101 6681101 Beschermd wonen WMO	0	0	0	0
6681200 6681200 Maatschappelijke en vrouwenopvang WMO 2025	-6.115	-6.115	6.115	0
Totaal WMO	-400.777	-400.777	64.453	-336.324
Resultaat	-388.662	-388.662	53.338	-335.324

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
baten: budgetten reëel bijgesteld	-11.115	S
lasten: budgetten reëel bijgesteld	59.066	S
6662 000 lasten: cf. begroting Jobinder	-949	S
6671 101 lasten: aangepast aan DVO NEF	6.336	S

Toegang en 1e lijn

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
3.8 Zorgen voor een universele gezondheidsdekking, met inbegrip van de bescherming tegen financiële risico's, toegang tot kwaliteitsvolle essentiële gezondheidszorgdiensten en toegang tot de veilige, doeltreffende, kwaliteitsvolle en betaalbare essentiële geneesmiddelen en vaccins voor iedereen.	We zorgen voor passende zorg op de juiste plek. We zorgen dat (oudere) eilanders zo lang mogelijk op Schiermonnikoog kunnen blijven wonen met alle zorg die zij daarbij nodig hebben.	Vanuit de regiodeal de Waddeneilanden en de gebiedsinvestering voeren we het project Zorg op het Eiland uit. Zorg op het Eiland geeft invulling aan een aantal uitgangspunten uit de woon(zorg)visie. We realiseren een plek waar wonen en zorg samenkomen. We geven het dagcentrum Ne Kom Yn een structurele borging. De eerstelijnszorg en het zorg & medisch centrum worden toekomstbestendig gemaakt. We herzien en versterken de sociale kaart van Schiermonnikoog. Met samenwerkingspartners maken we duidelijke afspraken. In samenwerking met zorg- en welzijnspartijen		De gesprekken met WoonFriesland over de mogelijke overname van het Zorg & Medisch Centrum (ZMC) zijn in volle gang. De aankoop van het ZMC vormt een belangrijke stap in het borgen en bestendig maken van de eerstelijnszorg binnen de gemeente. Regionale zorgaanbieders, onderwijsinstellingen en partners op het eiland zijn actief betrokken bij de ontwikkelingen binnen dit project. Daarbij wordt nadrukkelijk de verbinding gelegd met het project E-Health. Gezamenlijk zoeken we naar een goede balans tussen de behoeften van inwoners, de praktische uitvoerbaarheid en de

		werken we aan het bestendigen en verbeteren van het zorglandschap.		structurele financiële haalbaarheid van de oplossingen. We zijn in het eerste halfjaar niet toegekomen aan een kritische evaluatie van de vindbaarheid van onze voorzieningen en de sociale kaart. Het herzien van de afspraken met samenwerkingspartners staat gepland voor de tweede helft van het jaar.
4.6 Er tegen 2030 voor zorgen dat alle jongeren en een groot aantal volwassenen, zowel mannen als vrouwen, geletterd en rekenvaardig zijn.	We stimuleren een leven lang leren.	In samenwerking met de bibliotheek en het onderwijs organiseren we onderwijs op maat en bieden we ondersteuning bij laaggeletterdheid. Via Dokwurk worden ontwikkelmogelijkheden aangeboden.		Het passend onderwijs dat in samenwerking met de bibliotheek wordt aangeboden, verloopt succesvol. Ook de samenwerking met Dokwurk verloopt naar tevredenheid.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Lasten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD115	Toegang en 1e lijn				
6621020	6621020 inloofunctie GGZ WMO	-7.868	-7.868	4.741	-3.127
6622010	6622010 Gebiedsteam jeugd	-3.902	-3.902	0	-3.902
6670026	6670026 Innovatie transformatiebudget zorg welzijn	-27.451	-27.451	0	-27.451
6691000	6691000 Coördinatie en beleid WMO	-3.903	-3.903	0	-3.903
6692000	6692000 Coördinatie en beleid jeugd	-3.716	-3.716	3.716	0
Totaal Toegang en 1e lijn		-46.840	-46.840	8.457	-38.383

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6621 020 lasten: de verwachting is dat in 2026 geen gebruik zal worden gemaakt van dit budget.	4.741	I
6692 000 lasten: de verwachting is dat in 2026 geen gebruik zal worden gemaakt van dit budget.	3.716	I

Welzijn

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
2.1 Tegen 2030 een einde maken aan honger en voor iedereen, met inbegrip van kinderen, toegang garanderen tot veilig, voedsaam en voldoende voedsel en dit het hele jaar lang.	Vangnetten bieden voor kwetsbare ouders en kinderen.	We zetten de samenwerking met de voedselbank, de pluktuin, het jeugdfonds en het volwassenenfonds sport en cultuur voort.		De samenwerkingen blijven ook in 2026 bestaan. Daarnaast zien we een lichte stijging in het aantal aanmeldingen voor de sportfondsen.
3.4 Tegen 2030 de vroegtijdige sterfte gelinkt aan niet-overdraagbare ziekten met een derde inperken via preventie en behandeling, en mentale gezondheid en welzijn bevorderen. 3.5 De preventie en behandeling versterken van misbruik van verslavende middelen, met inbegrip van drugsgebruik en het schadelijk gebruik van alcohol.	De gemeente wil bevorderen dat inwoners een gezonde leefstijl naleven.	Het integraal preventie- en gezondheidsplan (GALA) loopt af in 2026. Dit plan voeren we uit en evalueren we. In 2026 wordt een nieuwe nota gezondheidsbeleid geschreven. Succesvolle elementen uit het GALA-plan krijgen een plek in de nieuwe nota gezondheidsbeleid.		Met het aflopen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) komt ook de tijdelijke financiering van de buurtsportcoördinator te vervallen. De gesprekken met de regio en het Rijk over een structurele oplossing verlopen voorspoedig. We verwachten ook na 2026 de inzet van de buurtsportcoördinator te kunnen continueren met financiering vanuit rijksmiddelen.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD117	Welzijn				
6623030	6623030 SPUK Integraal Zorg Akkoord FrlZA 2025	27.186	27.186	0	27.186
6670106	6670106 Jeugd en jongerenwerk	0	0	0	0
Totaal Welzijn		27.186	27.186	0	27.186
Lasten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD117	Welzijn				
6623030	6623030 SPUK Integraal Zorg Akkoord FrlZA 2025	-27.186	-27.186	0	-27.186
6662103	6662103 Maatschappelijke begeleiding	-112.491	-112.491	-7.416	-119.907
6662156	6662156 Overige maatschappelijke aangelegenheden	-89.796	-89.796	-2.283	-92.079
6670025	6670025 Thuis en mantelzorgondersteuning	-27.304	-27.304	0	-27.304
6670028	6670028 Inloopvoorziening ouderen Koningshuis	-34.008	-34.008	0	-34.008
6670106	6670106 Jeugd en jongerenwerk	-120.679	-120.679	-2.697	-123.376
Totaal Welzijn		-411.464	-411.464	-12.396	-423.860
Resultaat		-384.278	-384.278	-12.396	-396.674

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6662 103 lasten: opschalen budget sociaal werk de Kaai tot 43k	-7.416	I
6662 156 lasten: aanpassing subsidiebedragen	-2.283	I
6670 106 lasten: aanpassing subsidie Kearn 2026	-3.214	I

1.2 Onderwijs en jeugd

Onderwijs

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 4 Verzekeren gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen. 4.1 Er tegen 2030 voor zorgen dat alle kinderen op een vrije, billijke en kwalitatief hoogstaande manier lager en middelbaar onderwijs kunnen afwerken, wat moet kunnen leiden tot relevante en doeltreffende leerresultaten. 4.2 Er tegen 2030 voor zorgen dat alle kinderen op vroege leeftijd toegang hebben tot een kwalitatieve ontwikkeling, zorg en opvoeding voorafgaand aan de lagere school zodat ze klaar zijn voor het basisonderwijs. 4.3 Tegen 2030 voor iedereen gelijke toegang garanderen tot betaalbaar en kwaliteitsvol technisch, beroeps- en hoger onderwijs, met inbegrip van de universiteit. 4.4 Tegen 2030 het aantal jongeren en volwassenen met relevante vaardigheden, met inbegrip van	Goed onderwijs waarbij de jeugd van 0-16 zich ononderbroken kan ontwikkelen op het eiland door het bieden van een doorgaande leerlijn, zowel pedagogisch als didactisch, van 0-16 jaar.	Onderwijsaanbod handhaven en ondersteuning bieden bij de implementatie van de doorgaande leerlijn 0-16 jaar.		Er is een opdracht verstrekt voor de implementatie van een doorgaande leerlijn voor de overgang van kinderopvang/peuterspeelzaal naar de onderbouw in het basisonderwijs. De uitvoering van dit traject start in oktober 2026 en heeft een looptijd van ongeveer anderhalf jaar. Aansluitend wordt gewerkt aan de implementatie van een doorgaande leerlijn voor de overgang van de bovenbouw in het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs.
		In nauwe samenwerking met de onderwijsinstellingen realiseren van een duurzame inrichting van de governance structuur.		In overleg met de betrokken onderwijsinstellingen is besloten de huidige governance te handhaven. Tegelijkertijd wordt ingezet op een verdere intensivering van de samenwerking binnen het LOC.
		Ondersteunen van onderwijs op maat voor ieder kind.		Op de scholen wordt passend onderwijs geboden.
		Investeren in een toekomstbestendige kinderopvang, peuteropvang en buitenschoolse opvang.		De exploitatie van de kinderopvang/peuterspeelzaal staat onder financiële druk. De huidige gemeentelijk subsidiebijdrage is onvoldoende om een kostendekkende bedrijfsvoering te waarborgen. Over deze situatie worden gesprekken gevoerd met het bestuur van

technische en beroepsvaardigheden, voor tewerkstelling, degelijke jobs en ondernemerschap aanzienlijk opdrijven. 4.a Bouwen en verbeteren van onderwijsfaciliteiten die aandacht hebben voor kinderen, mensen met een beperking en gendergelijkheid en die een veilige, geweldloze, inclusieve en doeltreffende leeromgeving bieden voor iedereen.				Stichting KOOS, met als doel gezamenlijk tot een duurzame en financieel haalbare oplossing te komen.
		Bewaken van de kwaliteit van de voorschoolse educatie.		In afstemming met de Onderwijsinspectie is een monitoringssystematiek ontwikkeld waarmee de resultaten van de voorschoolse educatie kunnen worden gevolgd en geëvalueerd.
		Het signaleren, bestrijden en voorkomen van onderwijsachterstanden voor kinderen van 0-13 jaar.		Tweemaal per jaar worden in het basisonderwijs toetsen afgenomen om de ontwikkeling van leerlingen op het gebied van taal en rekenen te monitoren. Met middelen uit het onderwijsachterstandenbeleid worden aanvullende materialen aangeschaft en deskundigheid ingezet om onderwijsachterstanden tijdig te signaleren, te verminderen en waar mogelijk te voorkomen.
		Zorgdragen voor het bestuur van de openbare basisschool.		Maandelijks vinden bestuursvergaderingen plaats. Daarnaast wordt driemaal per jaar overleg gevoerd met de Commissie Intern Toezicht Openbaar Onderwijs. Ook vindt jaarlijks overleg plaats met de Medezeggenschapsraad (MR).
		Uitvoeren van de vervoersregeling voor leerlingen aan de wal.		In het schooljaar 2025-2026 hebben 7 leerlingen gebruik gemaakt van de regeling voor leerlingenvervoer. De aanvragen voor het schooljaar 2026-2027 zijn momenteel in behandeling.

	Schier Academy biedt eilander studenten én nieuwkomers de kans om op het eiland een opleiding op mbo niveau 2 of 3 te volgen. Het zorgt daarmee voor een uitbreiding van het onderwijskundig aanbod op het eiland met een opleiding die goed aansluit bij de lokale situatie.	Onderzoeken hoe het onderwijsaanbod van de Academy toekomstbestendig gemaakt kan worden en inventariseren of het aanbod in de toekomst verbreed kan worden. Vanuit de Regio Deal De Waddeneilanden is een projectleider aangesteld om de mogelijkheden te verkennen.		Vanuit de Regio Deal is een projectleider aangesteld, die in nauwe samenwerking met onderwijsinstellingen en Stichting Trochsatter onderzoekt welke mogelijkheden er zijn om het onderwijsaanbod te verbreden. De verkenning richt zich in eerste instantie op de sectoren zorg, kinderopvang en groen.
--	--	---	--	--

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD121	1.2 /1 Onderwijs				
6420104	6420104 Gymnastiekonderwijs Basisonderwijs openbaar en bi	2.128	2.128	0	2.128
6420154	6420154 Overige voorzieningen	4.000	4.000	0	4.000
6420204	6420204 Openbaar basisonderwijs voorzieningen	0	0	0	0
6420500	6420500 Exploitatie Samenwerkingsschool Yn de Mande	506.399	506.399	303.494	809.893
6421104	6421104 Huisvesting Basisonderwijs openbaar en bijzonder	0	0	0	0
6440104	6440104 Overige voorzieningen	748	748	0	748
6461104	6461104 Huisvesting leer en ontwikkelcentrum LOC	80.750	80.750	0	80.750
6480104	6480104 Onderwijsbegeleiding	62.330	62.330	552	62.882
6480154	6480154 Overige onderwijsvoorzieningen	8.000	8.000	0	8.000
6480304	6480304 Buurtsportcoach onderwijs	10.125	10.125	24.091	34.216
Totaal 1.2 /1 Onderwijs		674.480	674.480	328.137	1.002.617

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Lasten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD121	1.2 /1 Onderwijs				
6420104	6420104 Gymnastiekonderwijs Basisonderwijs openbaar en bi	-21.887	-21.887	8.447	-13.440
6420154	6420154 Overige voorzieningen	-10.815	-10.815	-9.000	-19.815
6420204	6420204 Openbaar basisonderwijs voorzieningen	-11.153	-11.153	3.541	-7.612
6420500	6420500 Exploitatie Samenwerkingsschool Yn de Mande	-504.889	-504.889	-303.176	-808.065
6421104	6421104 Huisvesting Basisonderwijs openbaar en bijzonder	-138	-138	11	-127
6440104	6440104 Overige voorzieningen	-11.406	-11.406	2.967	-8.439
6441104	6441104 Kerkelaantje 1 oude IBS	-17	-17	1	-16
6461104	6461104 Huisvesting leer en ontwikkelcentrum LOC	-430.771	-558.796	136.954	-421.842
6480104	6480104 Onderwijsbegeleiding	-90.691	-90.691	10.575	-80.116
6480154	6480154 Overige onderwijsvoorzieningen	-44.408	-44.408	0	-44.408
6480304	6480304 Buurtsportcoach onderwijs	16.500	16.500	-62.121	-45.621
6650106	6650106 Peuterspeelzaal en kinderopvang	-33.000	-33.000	9.000	-24.000
6650156	6650156 Toezicht peuterspeelzaal	-3.150	-3.150	-1.850	-5.000
Totaal 1.2 /1 Onderwijs		-1.145.825	-1.273.850	-204.651	-1.478.501
Resultaat		-471.345	-599.370	123.486	-475.884

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6420 500 baten: aanpassing cf. begroting 2026 Yn de Mande	303.494	S
6480 104 baten: aanpassing aan begroting 2026 Jobinder	552	S
6480 304 baten: aanpassing budget 2026	24.091	S
6420 104 lasten: toegerekende rente	8.447	I
6420 154 lasten: DVO leerplicht Leeuwarden	-9.000	S
6420 204 lasten: budget elektra vervalt, valt nu onder LOC	3.541	S
6420 500 lasten: aanpassing cf. begroting 2026 Yn de Mande	-303.176	S
6440 104 lasten: toegerekende rente	2.967	I
6440 104 lasten: vrijval sloopkosten ten gunste van de reserve	128.025	I
6480 104 lasten: budget kinderopvang staat al op 6650 156	10.575	S
6480 304 lasten: aanpassen budget voor 2026	-62.121	I
6650 106 lasten: leerplicht al onder 6420 154	9.000	S
6650 156 lasten: verhogen kosten toezicht PSZ	-1.850	S

Jeugd

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 3 Verzekeren van een goede gezondheid en welzijn voor alle leeftijden. 3.5 De preventie en behandeling versterken van misbruik van verslavende middelen, met inbegrip van drugsgebruik en het schadelijk gebruik van alcohol.	Jongeren op Schiermonnikoog groeien veilig en gezond op tot volwassenen.	Binnen de sportraad organiseren we activiteiten naar behoefte.		Nieuwe activiteiten worden geïnitieerd binnen of via de Sportraad. We zien dat inwoners en organisaties de Sportraad steeds beter weten te vinden. In 2026 wordt opnieuw een enquête uitgevoerd om de behoeften en wensen op het gebied van sport en bewegen in kaart te brengen. De uitkomsten worden gebruikt om het sportaanbod hier waar mogelijk op aan te laten sluiten.
		We stimuleren een gezond voedselaanbod op school en in sportkantines.		Er is blijvende aandacht voor een gezonde leefstijl. Waar de gemeente directe invloed heeft, stimuleren wij gezond gedrag actief. Dit doen we bijvoorbeeld door gezondheid bevorderende voorwaarden op te nemen in de afspraken met de exploitant van het zwembad en door fruit beschikbaar te stellen in het gemeentehuis. Ook de school draagt hieraan bij als Gezonde School en besteedt structureel aandacht aan gezondheid en gezonde leefstijlkeuzes.

		Het integraal preventie- en gezondheidsplan (GALA) loopt af in 2026. Dit plan voeren we uit en evalueren we. In 2026 wordt een nieuwe nota gezondheidsbeleid geschreven. Succesvolle elementen uit het GALA-plan krijgen een plek in de nieuwe nota gezondheidsbeleid.		Met het aflopen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) komt ook de tijdelijke financiering van de buurtsportcoördinator te vervallen. De gesprekken met de regio en het Rijk over een structurele oplossing verlopen voorspoedig. We verwachten ook na 2026 de inzet van de buurtsportcoördinator te kunnen continueren met financiering vanuit rijksmiddelen.
		We faciliteren de sportraad en het bewegingsonderwijs middels de inzet van de buurtsportcoördinator en de buurtsportcoach.		Er bestaat momenteel onduidelijkheid over de voortzetting van de lokale sportakkoorden door het Rijk. Om eventuele risico's op te vangen, is de ondersteuning van de sportraad structureel opgenomen in de gemeentebegroting. Daarnaast faciliteren wij het bewegingsonderwijs door de inzet van een vakleerkracht, gefinancierd uit rijksmiddelen. Vanaf 2027 is deze financieringsconstructie niet langer toegestaan en ligt de verantwoordelijkheid voor de bekostiging bij de onderwijsinstellingen zelf. De gemeente wil zich blijven inzetten voor het stimuleren van sport en bewegen door bij te dragen aan buitenschoolse sportactiviteiten.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Lasten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD122	1.2 /2 Jeugd				
6672021	6672021 Jeugdhulp zonder verblijf begel en pers verzorg	-44.000	-44.000	0	-44.000
6672022	6672022 Jeugdhulp zonder verblijf behandeling	-1	-1	0	-1
6672023	6672023 Jeugdhulp dagbesteding	-1	-1	0	-1
6672024	6672024 Jeugdhulp zonder verblijf overig	-108.747	-108.747	-76.500	-185.247
6672026	6672026 Gezinsgerichte jeugdhulp	-1	-1	0	-1
6672027	6672027 Jeugdhulp met verblijf overig	-1	-1	0	-1
6672028	6672028 Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	-1	-1	0	-1
6672030	6672030 Gesloten plaatsing	-1	-1	0	-1
6672031	6672031 PGB Jeugdzorg ALLEEN DOORBELASTING UREN	-7.296	-7.296	0	-7.296
6675100	6675100 Jeugdhulp ambulant LOKAAL	0	0	0	0
6675110	6675110 Maatwerk ambulant Jeugd LOKAAL	-1	-1	0	-1
6675200	6675200 Jeugdhulp ambulant regionaal SDF	-150.000	-150.000	150.000	0
6675210	6675210 Dyslexie Jeugd SDF	-1	-1	0	-1
6675300	6675300 Jeugdhulp ambulant LTA landelijk	0	0	0	0
6676100	6676100 Jeugdhulp met verblijf LOKAAL	0	0	0	0
6676110	6676110 Maatwerk met verblijf LOKAAL	0	0	0	0
6676200	6676200 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-3.695	-3.695	3.695	0
6676210	6676210 Pleegzorg jeugd 18 met verblijf K	-1	-1	0	-1
6676220	6676220 Crisisopvang Jeugd 18 met verblijf K	-1	-1	0	-1
6676300	6676300 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0	0
6676310	6676310 Jeugdhulp met verblijf LTA landelijk	0	0	0	0
6679200	6679200 PGB Jeugd	-1	-1	0	-1

Exploitatie	Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
6682001 6682001 Ind voorzien natura Jeugd	-12.289	-12.289	0	-12.289
6682100 6682100 Jeugdbescherming K	-2	-2	0	-2
6682110 6682110 Jeugdbescherming 18 K	-1	-1	0	-1
6682200 6682200 Jeugdreclassering K	-2	-2	0	-2
6692100 6692100 Uitvoeringskosten SDF	-8.947	-8.947	-16.053	-25.000
6715107 6715107 Jeugdgezondheidszorg CJG ALLEEN DOORBELUREN	-1.403	-1.403	0	-1.403
Totaal 1.2 /2 Jeugd	-336.393	-336.393	61.142	-275.251

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6672 024 lasten: aanpassing budget hetgeen leidt tot meer lasten echter budget 6675 200 valt geheel vrij ter grootte van 150k.	-76.500	S
6675 200 lasten: budget was per abuis begroot een gedeelte van deze vrijval is gebruik voor verhoging van budget 6672 024	150.000	S
6676 200 lasten: de verwachting is dat in 2026 geen gebruik zal worden gemaakt van dit budget.	3.695	S
6692 100 lasten: cf. begroting 2026 gemeente Leeuwarden en aangevuld tot 25k	-16.053	S

1.3 Werk en inkomen

Inkomensondersteuning

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
1.2 Tegen 2030 het aandeel mannen, vrouwen en kinderen van alle leeftijden die volgens de nationale definities in armoede leven in al haar dimensies, minstens tot de helft terugbrengen. 1.3 Nationaal toepasbare sociale beschermingssystemen en maatregelen implementeren voor iedereen, met inbegrip van sociale beschermingsvloeren, en tegen 2030 een aanzienlijke dekkinggraad realiseren van de armen en de kwetsbaren.	Iedereen doet naar mogelijkheid mee.	We voeren de wettelijke ondersteuningsregelingen uit in samenwerking met Noardeast-Fryslân. Waar mogelijk faciliteren we ondersteuning en passend werk.		In goede samenwerking met de uitvoerende partijen, het gebiedsteam van de gemeente Noardeast- Fryslân en Dokwurk geven wij uitvoering aan de wettelijke regelingen. Daarnaast faciliteren wij passende ondersteuning en werk.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten				
PRG1 1 Sociaal				
PRD132 Inkomensondersteuning				
6610104 6610104 Bijstandverlening WWB	124.440	124.440	31.560	156.000
Lasten				
PRG1 1 Sociaal				
PRD132 Inkomensondersteuning				
6610104 6610104 Bijstandverlening WWB	-140.723	-140.723	-62.269	-202.992
6614104 6614104 Bijzondere bijstandverlening	-20.549	-20.549	0	-20.549
6614154 6614154 Kwijtschelding belastingen	-4.000	-4.000	0	-4.000
6614205 6614205 Schuldhulpverlening	-2.888	-2.888	-2.112	-5.000
Totaal Inkomensondersteuning	-168.160	-168.160	-64.381	-232.541
Resultaat	-43.720	-43.720	-32.821	-76.541

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6610 104 baten: aangepast aan voorlopige bijstandsuitkering 2026	31.560	I
6610 104 lasten: aanpassing verwachte zorgkosten (algemene bijstand en loonkostensubsidie) cf. opgave NEF	-68.605	I
6610 104 lasten: aanpassing cf. DVO NEF 2026	6.336	S
6614 205 lasten: aangepast naar reëel budget schuldhelpverlening naar 5k	-2.112	S

Participatie

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
8.5 Tegen 2030 komen tot een volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor alle vrouwen en mannen, ook voor jonge mensen en personen met een handicap, alsook een gelijk loon voor werk van gelijke waarde.	Maatschappelijke deelname, zelfredzaamheid en participatie van de inwoners van Schiermonnikoog bevorderen.	Waar mogelijk faciliteren we ondersteuning en passend werk.		In goede samenwerking met de uitvoerende partijen, het gebiedsteam van de gemeente Noardeast-Fryslân en Dokwurk geven wij uitvoering aan de wettelijke regelingen. Daarnaast faciliteren wij passende ondersteuning en werk.
10.2 Tegen 2030 de sociale, economische en politieke inclusie van iedereen mogelijk maken en bevorderen, ongeacht leeftijd, geslacht, handicap, ras, etniciteit, herkomst, godsdienst of economische of andere status.	Inclusie en gelijke kansen bevorderen.	We kijken kritisch naar de (fysieke) toegankelijkheid en vindbaarheid van het zorg- en ondersteuningsaanbod, en waar nodig voeren we verbeteringen door. In samenwerking met Tûmba en discriminatie NL Fryslân gaan we ongelijkheid en discriminatie tegen. We onderzoeken mogelijkheden tot samenwerking met COC Friesland.		We zijn in de eerste helft van het jaar niet toegekomen aan een kritische evaluatie van de vindbaarheid van onze eigen voorzieningen. De samenwerking met Tûmba en discriminatie NL Fryslân wordt onverminderd voortgezet. De gesprekken met COC Friesland hebben niet geleid tot een formele samenwerking. Wel maken we via onze jongerenwerkers gebruik van de kennis en expertise van het COC.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Lasten				
PRG1 1 Sociaal				
PRD134 Participatie				
6623304 6623304 Participatiebudget rentegratie	-20.589	-20.589	-27.500	-48.089
6662157 6662157 Opvang vluchtelingen	0	0	0	0
Totaal Participatie	-20.589	-20.589	-27.500	-48.089

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6623 304 lasten: aanpassing budget tot 45k voor verwachte uitgaven Dokwurk. Dokwurk ondersteunt ontvangers van een gemeentelijke uitkering op zoek naar werk d.m.v. re-integratie, begeleiding, coaching en beschut werken.	-27.500	S

1.4 Sport en Cultuur

Sport

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.	In stand houden van sportvoorzieningen en bekijken van mogelijkheden om het bestaande aanbod uit te breiden.	We automatiseren de verhuur van de sporthal.		In Waddenverband is er een digitaal reserverings- en factureringsysteem aangeschaft. In de tweede helft van het jaar worden de benodigde technische aanpassingen aan de gemeentelijke ICT- omgeving en website doorgevoerd, zodat het systeem kan worden geïmplementeerd en in gebruik genomen.
		We voeren periodiek overleg met de exploitant van het zwembad en we dragen bij in de exploitatie van het zwembad.		Voor het huidige seizoen is een overeenkomst gesloten met de huidige exploitant. Tegelijkertijd is een aanbestedingstraject gestart voor het aangaan van een nieuw meerjarig contract vanaf 2027, met als doel de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening voor langere termijn te waarborgen.
		We onderzoeken de mogelijkheden om de fitnessruimte bij het zwembad te verbeteren.		In de voorwaarden voor een nieuwe overeenkomst zijn de eisen ten aanzien van de exploitatie van de fitnessruimte aangescherpt. Daarnaast zijn oriënterende gesprekken gevoerd over mogelijke uitbreiding van de fitnessruimte en

				aanpassingen in de inrichting. Deze gesprekken hebben op dit moment nog niet geleid tot concrete plannen of besluitvorming.
		Subsidieren van de ruitervereniging in de manege aan de Reddingsweg.		2026 is het laatste jaar waarin, in verband met de verhuizing van de manege, subsidie wordt verstrekt aan de ruitervereniging.
9.1 Ontwikkelen van kwalitatieve, betrouwbare, duurzame en veerkrachtige infrastructuur, met inbegrip van regionale en grensoverschrijdende infrastructuur, ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en het menselijk welzijn, met klemtoon op een betaalbare en billijke toegang voor iedereen.	De pijlers van het Lokaal Sportakkoord uitvoeren en de zichtbaarheid van het Lokaal Sportakkoord en de sportraad vergroten.	We faciliteren de sportraad en het bewegingsonderwijs door het inzetten van de buurtsportcoördinator en de buurtsportcoach.		Er bestaat momenteel onduidelijkheid over de voortzetting van de lokale sportakkoorden door het Rijk. Om eventuele risico's op te vangen, is de ondersteuning van de sportraad structureel opgenomen in de gemeentebegroting. Daarnaast faciliteren wij het bewegingsonderwijs door de inzet van een vakleerkracht, gefinancierd uit rijksmiddelen. Vanaf 2027 is deze financieringsconstructie niet langer toegestaan en ligt de verantwoordelijkheid voor de bekostiging bij de onderwijsinstellingen zelf. De gemeente wil zich blijven inzetten voor het stimuleren van sport en bewegen door bij te dragen aan buitenschoolse sportactiviteiten.
		Binnen de sportraad organiseren we activiteiten naar behoefte.		Nieuwe activiteiten worden geïnitieerd binnen of via de Sportraad. We zien dat inwoners en organisaties de Sportraad steeds beter weten te vinden. In

				2026 wordt opnieuw een enquête uitgevoerd om de behoeften en wensen op het gebied van sport en bewegen in kaart te brengen. De uitkomsten worden gebruikt om het sportaanbod hier waar mogelijk op aan te laten sluiten.
		We stellen een jaarlijkse bijdrage aan de sportraad beschikbaar om de pijlers uit het Lokaal Sportakkoord uit te voeren.		In de gemeentebegroting is een structurele bijdrage voor de Sportraad opgenomen.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD141	1.4 /1 Sport				
6530006	6530006 Buurtsportcoach sportverenigingen	0	0	0	0
6530106	6530106 Zwembad	137.151	137.151	-11.337	125.814
6530156	6530156 Gymnastieklokaal	2.875	2.875	0	2.875
6530206	6530206 Ruitersport	1.403	1.403	0	1.403
6530256	6530256 Sport algemeen	0	0	3.540	3.540
6531106	6531106 Groene sportvelden	7.100	7.100	0	7.100
Totaal 1.4 /1 Sport		148.529	148.529	-7.797	140.732
Lasten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD141	1.4 /1 Sport				
6530006	6530006 Buurtsportcoach sportverenigingen	13.875	13.875	-28.909	-15.034
6530106	6530106 Zwembad	-364.065	-364.065	-36.137	-400.202
6530156	6530156 Gymnastieklokaal	-31.773	-31.773	11.414	-20.359
6530206	6530206 Ruitersport	-4.613	-4.613	0	-4.613
6530256	6530256 Sport algemeen	-60.163	-60.163	25	-60.138
6531106	6531106 Groene sportvelden	-21.167	-21.167	17	-21.150
Totaal 1.4 /1 Sport		-467.906	-467.906	-53.590	-521.496
Resultaat		-319.377	-319.377	-61.387	-380.764

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6530 106 baten: aangepast aan huidige huurovereenkomst	-11.337	S
6530 256 baten: Spuk Stimulering Sport 2026	3.540	I
6530 006 lasten: aanpassing budget 2026 (waren negatieve lasten)	-28.909	I
6530 106 lasten: aangepast aan huidige exploitatieovereenkomst	-37.095	S
6530 156 lasten: toegerekende rente	-11.414	I

Cultuur

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
11.4 De inspanningen verhogen om het culturele en natuurlijke erfgoed van de wereld te beschermen en veilig te stellen 17.17 Doeltreffende openbare, publiek-private en maatschappelijke partnerschappen aanmoedigen en bevorderen, voortbouwend op de ervaring en het netwerk van partnerschappen.	In stand houden en waar nodig vernieuwen van voorzieningen op het gebied van cultuur. Daarnaast bijdragen aan organisaties die kunst- en cultuurbeleving op het eiland aan zowel gasten als eigen inwoners aanbieden.	We stimuleren kunst en cultuur door de subsidiering van o.a. de bibliotheek, muziekschool Opus 3, de cultuurhistorische vereniging 't Heer en Feer en van culturele evenementen zoals het Kamermuziekfestival en het muziekconcours. Ook ondersteunen we nieuwe initiatieven.		De subsidiëring van culturele instellingen, verenigingen en evenementen verloopt volgens planning. Hiermee blijft een breed en divers cultureel aanbod voor zowel inwoners als bezoekers behouden. Daarnaast worden, waar mogelijk, nieuwe culturele initiatieven ondersteund en gestimuleerd.
		We stellen structureel geld beschikbaar ter ondersteuning van het cultureel aanbod op het eiland.		In de begroting is structureel budget opgenomen voor culturele voorzieningen en activiteiten. Deze middelen worden ingezet om de continuïteit en kwaliteit van het culturele aanbod op het eiland te waarborgen. Voor het eerst bij de jaarrekening 2026 zal een subsidieoverzicht worden toegevoegd.
		Met verschillende partners onderhouden we betekenisvolle banden, waaronder overheden, het onderwijs, de bibliotheek, gezondheids- en welzijnsorganisaties, belangenverenigingen en onderzoeksinstituten.		De samenwerking met culturele en maatschappelijke partners wordt voortgezet en verder versterkt. Door kennis, ervaring en expertise te delen, vergroten we de onderlinge samenwerking en versterken we het culturele netwerk op Schiermonnikoog. Daarmee leveren we tevens een bijdrage aan de leefbaarheid op Schiermonnikoog.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD142	1.4 /2 Cultuur				
6510106	6510106 Openbare bibliotheek	0	0	100.000	100.000
6821159	6821159 Torens en uurwerken	0	0	0	0
Totaal 1.4 /2 Cultuur		0	0	100.000	100.000
Lasten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD142	1.4 /2 Cultuur				
6002206	6002206 Overige aangelegenheden oudheidkunde	-29.978	-29.978	-2.482	-32.460
6510106	6510106 Openbare bibliotheek	-102.150	-102.150	-111.292	-213.442
6511106	6511106 Muziekschool	-38.012	-38.012	-1.804	-39.816
6540106	6540106 Kunst en cultuur	-55.300	-55.300	-1.900	-57.200
6821159	6821159 Torens en uurwerken	-4.693	-4.693	0	-4.693
Totaal 1.4 /2 Cultuur		-230.133	-230.133	-117.478	-347.611
Resultaat		-230.133	-230.133	-17.478	-247.611

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6510 106 baten: uit gemeentefonds is er 100k beschikbaar voor de bibliotheek. Vanaf 2027 wordt deze niet meer als een decentralisatie-uitkering opgenomen, maar structureel toegevoegd aan het gemeentefonds.	100.000	I
6002 206 lasten: aanpassing cf. DVO NEF	-2.482	S
6510 106 lasten: aanpassing budget bibliotheek	-111.292	S
6511 106 lasten: aanpassing bijdrage muziekschool	-1.804	S
6540 106 lasten: verhoging bijdrage streekomroep	-1.650	S
6540 106 lasten: verhoging bijdrage zang/muziekfestival	-250	S

1.5 Mutaties reserves programma 1

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Onttrekkingen					
PRG1	1 Sociaal				
PRD151	1.5 /1 Mutaties reserves programma 1				
6980112	6980112 Mutaties reserves programma 1	122.195	250.220	-128.025	122.195
Stortingen					
PRG1	1 Sociaal				
PRD151	1.5 /1 Mutaties reserves programma 1				
6980112	6980112 Mutaties reserves programma 1	-8.409	-8.409	0	-8.409
Mutaties reserves		113.786	241.811	-128.025	113.786
Gerealiseerd resultaat		113.786	241.811	-128.025	113.786

Recapitulatie programma 1 Sociaal

Recapitulatie

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD113	WMO	12.115	12.115	-11.115	1.000
PRD117	Welzijn	27.186	27.186	0	27.186
PRD121	1.2 /1 Onderwijs	674.480	674.480	328.137	1.002.617
PRD132	Inkomensondersteuning	124.440	124.440	31.560	156.000
PRD141	1.4 /1 Sport	148.529	148.529	-7.797	140.732
PRD142	1.4 /2 Cultuur	0	0	100.000	100.000
Totaal 1 Sociaal		986.750	986.750	440.785	1.427.535
Lasten					
PRG1	1 Sociaal				
PRD111	1.1 /1 Volksgezondheid	-85.443	-85.443	1.745	-83.698
PRD113	WMO	-400.777	-400.777	64.453	-336.324
PRD115	Toegang en 1e lijn	-46.840	-46.840	8.457	-38.383
PRD117	Welzijn	-411.464	-411.464	-12.396	-423.860
PRD121	1.2 /1 Onderwijs	-1.145.825	-1.273.850	-204.651	-1.478.501
PRD122	1.2 /2 Jeugd	-336.393	-336.393	61.142	-275.251
PRD132	Inkomensondersteuning	-168.160	-168.160	-64.381	-232.541
PRD134	Participatie	-20.589	-20.589	-27.500	-48.089
PRD141	1.4 /1 Sport	-467.906	-467.906	-53.590	-521.496
PRD142	1.4 /2 Cultuur	-230.133	-230.133	-117.478	-347.611
Totaal 1 Sociaal		-3.313.530	-3.441.555	-344.199	-3.785.754
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		-2.326.780	-2.454.805	96.586	-2.358.219
Onttrekkingen		122.195	250.220	-128.025	122.195
Stortingen		-8.409	-8.409	0	-8.409
Mutaties reserves		113.786	241.811	-128.025	113.786
Gerealiseerd resultaat		-2.212.994	-2.212.994	-31.439	-2.244.433

Programma 2 - Leefomgeving

2.1 Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Bestemmingsplannen

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 3 Verzekeren een goede gezondheid en promoot welzijn voor alle leeftijden. Doel 4 Verzekeren gelijke toegang tot kwaliteitsvol onderwijs en bevorder levenslang leren voor iedereen. Doel 6 Verzekeren toegang tot duurzaam beheer van water en sanitair voor iedereen. Doel 7 Verzekeren toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen. Doel 8 Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen. Doel 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie. Doel 11 Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig,	Een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.	<u>A. Bestemmingsplan Dorp</u> Er is beroep ingesteld tegen het besluit waarmee enkele gebreken zijn hersteld.		Ten aanzien van één punt dienen wij nog nader verweer in. Wij verwachten dat wij voldoende uitvoering hebben gegeven aan de uitspraak van de Raad van State en dat de geconstateerde gebreken zijn hersteld.
		<u>B Vrijkomende locaties</u> Planvorming verschillende inbreidingslocaties met woningbouw: 1. Noorderstreek 26 2. Boelensschool 3. Oosterreeweg 4. Oude centrale 5. Oost 6. LOC 7. Oude Riich Oriëntatie en voorbereiden van de herontwikkeling van de locatie (in samenhang met de andere inbreidingslocaties) en het voorbereiden van planprocedure. (SDG-doel 11) Voor de prioritaire projecten, Oude Centrale en Oost, koersen we op start bouw in 2027.		De planvorming voor de locaties Oost en Oude Centrale is afgerond. Deze projecten gaan een nieuwe fase in, namelijk de voorbereiding van de planologische procedure en de start van de bouw. De planvorming voor de locaties Boelensschool, Oosterreeweg en Noorderstreek is in uitvoering. Er wordt toegewerkt naar een definitieve invulling en een vaststelling van de randvoorwaarden. De planvorming voor de locaties LOC en Oude Riich is gestart. De afronding hiervan is gepland na vijf andere woningbouwplannen. Hierdoor kunnen we meer prioriteit geven aan de andere vijf woningbouwplannen.

veerkrachtig en duurzaam. Doel 13 Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden. Doel 14 Behoud en maak duurzaam gebruik van oceanen, zeeën en maritieme hulpbronnen. Doel 15 Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen op het vasteland, beheer bossen en wouden duurzaam, bestrijd woestijnvorming, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe. Doel 16 Bevorder vreedzame en inclusieve samenlevingen met het oog op duurzame ontwikkeling, verzeker toegang tot justitie voor iedereen en bouw op alle niveaus doeltreffende, verantwoordelijke en toegankelijke instellingen uit		<u>C. Maritiem Kwartier</u> Planvorming voor het gebied bij de Zuidertoren, Dorpshuis, Oude Centrale en redschuur.		De kaderstellende planvorming voor het gebied is afgerond. Om het gebied te transformeren tot een levendig en kwalitatief hoogwaardig gebied, moeten nog diverse stappen worden gezet. Een van de eerste vervolgstappen is het opstellen van een inrichtingsplan voor het gebied. Hiermee wordt toegewerkt naar een openbare ruimte die aantrekkelijk is om te verblijven en die aansluit bij de ontwikkelingen op de verschillende locaties. Hierbij wordt de aangenomen motie over parkeren betrokken.
		<u>D. Omgevingswet</u> Verdere implementatie van de wet.		Voor de implementatie van de Omgevingswet hebben wij de afgelopen periode verschillende stappen gezet. Zo is een verkenning uitgevoerd voor de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan, is het VTH-beleid opgesteld en vastgesteld (incl. de handavings- en uitvoeringsstrategie en jaarprogramma 2025) en het opstellen van een programma voor de openbare ruimte. Hiermee zijn belangrijke stappen gezet. Tegelijkertijd is duidelijk dat nog aanvullende stappen nodig zijn. Op basis van de inzichten die worden opgedaan bij het opstellen van onder meer de Omgevingsvisie brengen wij de

				vervolgstappen verder in beeld. Deze worden uitgewerkt in een praktisch stappenplan voorzien van een financiële paragraaf.
		<u>E. Omgevingsvisie</u> Werken aan een Omgevingsvisie voor de gemeente Schiermonnikoog conform de afspraken met de gemeenteraad. (SDG-doelen 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14 en 15). (inclusief inventariseren ruimteclaims van o.a. wonen, bedrijven, recreatieve functies). In 2026 wordt de visie vastgesteld.		Er is een bureau geselecteerd dat ons ondersteunt bij het opstellen van een gedragen en ambitieuze Omgevingsvisie. Deze visie vormt de basis voor het handelen in de fysieke leefomgeving. Gezien de vele ontwikkelingen die momenteel spelen en de opgaven die de komende jaren nog op ons afkomen, is een gedegen en integrale aanpak noodzakelijk. De visie moet ons in staat stellen om weloverwogen, toekomstbestendige en volhoudbare keuzes te maken voor ons eiland. Daarnaast moet de visie bijdragen aan een verbetering van de dienstverlening dat zich vertaalt in een snellere, transparantere en integrale besluitvorming. Gelet op de ontwikkelingen die op ons afkomen, de keuzes die de komende jaren gemaakt moeten worden en de zeer schaarse ruimte, vraagt dat een goede voorbereiding, zodat de raad goede inhoudelijke keuzes kan maken. De voorbereiding hiervan vraagt een behoorlijke investering, zowel financieel als in

				menskracht. Een solide basis betaalt zich echter in de nabije toekomst uit. Op basis van de huidige planning verwachten wij dat de Omgevingsvisie in het derde kwartaal van 2027 door de gemeenteraad kan worden vastgesteld.
		F. Bedrijven Er is een nijpend tekort aan ruimte voor bedrijvigheid die niet in de dorpskern thuishoort. Een nieuwe locatie voor bedrijfsruimte is noodzakelijk. (SDG-doelen 9, 11).		In samenspraak met onder andere het Wetterskip en Liander wordt gewerkt aan een plan voor de uitbreiding van het bedrijventerrein aan de Veerweg. Door de krachten te bundelen kunnen de gemeentelijke lasten worden beperkt en verwachten wij sneller resultaten te boeken. De planvorming wordt meegenomen in het traject voor de Omgevingsvisie.
		<u>G. Buitengebied</u> Vanuit de gemeente zijn in 2025 individuele gesprekken met de boeren geweest om te spreken over een Regio-Deal 2.0. Dit is input voor onder andere de Omgevingsvisie.		Het toekomstperspectief voor de polder wordt meegenomen in het traject voor de Omgevingsvisie. Door deze koppeling te maken, zetten we beschikbare middelen efficiënter in en borgen wij de integrale aanpak.
	Behoud van de natuur op het eiland en op zee, m.n. de Waddenzee.	Net op Zee De gemeente volgt kritisch de ontwikkelingen van de aanleg van een stroomkabel vanaf het windmolenpark op de		Afgelopen winter heeft onderzoek plaatsgevonden op de oosterkwelder. Wij volgen deze ontwikkelingen nauwgezet. In het voorjaar is de concept Notitie Reikwijdte en

		Noordzee naar het vaste land.		Detailniveau gepubliceerd. Hierop hebben wij een reactie ingediend. Daarnaast hebben wij extra juridische expertise ingehuurd ter ondersteuning bij dit dossier. Gezien de complexiteit is echter rekening te houden met aanvullende inzet en bijbehorende kosten in de komende periode.
--	--	-------------------------------	--	--

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD211	2.1 /1 Bestemmingsplannen				
6830000	6830000 Woningbouwlocatie Oost	0	0	0	0
6830020	6830020 Grex Oude Centrale	0	0	337.798	337.798
Totaal 2.1 /1 Bestemmingsplannen		0	0	337.798	337.798
Lasten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD211	2.1 /1 Bestemmingsplannen				
6810107	6810107 Bestemmingsplannen	-195.180	-235.180	-25.000	-260.180
6830000	6830000 Woningbouwlocatie Oost	-8.103	-8.103	-7.917	-16.020
6830010	6830010 Voorbereidingskrediet toekomstige woningbouwprojecten	0	-35.775	-14.225	-50.000
6830020	6830020 Grex Oude Centrale	0	0	-337.798	-337.798
Totaal 2.1 /1 Bestemmingsplannen		-203.283	-279.058	-384.940	-663.998
Resultaat		-203.283	-279.058	-47.142	-326.200

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6830 020 baten: op het moment dat bij de poc-methode (percentage of completion) de Grex een winst laat zien zullen de baten de lasten overstijgen. Tot dat moment wordt de Grex budgetneutraal meegenomen in de begroting en daarom zijn baten opgenomen gelijk aan de lasten.	337.798	I
6810 107 lasten: aanpassing van het budget met 25k	-25.000	I
6830 000 lasten: toegerekende rente aan de Grex	-7.917	I
6830 010 lasten: aanpassing van het budget tot 50k	-14.225	I
6830 020 lasten: de Grex is door de raad vastgesteld. De begroting is gewijzigd volgens de bijbehorende notitie welke is opgesteld door de planeconoom.	-337.798	I

Wonen en volkshuisvesting

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
11 Duurzame steden en gemeenschappen 11.1 Tegen 2030 voor iedereen toegang voorzien tot adequate, veilige en betaalbare huisvesting en basisdiensten, en sloppenwijken verbeteren	Uitvoering Woonvisie 2024 – 2028			
	Inwoners en verhuurders zijn op de hoogte van onze regels en beleid en hun rechten en plichten op het gebied van Wonen.	We starten met een communicatiecampagne en informeren inwoners en verhuurders proactief. We zorgen ervoor dat de website toegankelijke en complete informatie biedt en passen waar nodig de pagina's en/of teksten hierop aan.		Er is gestart met de voorbereidingen voor de communicatiecampagne. Deze wordt naar verwachting in het najaar uitgerold.
	Meer levensloopbestendige woningen	We maken prestatieafspraken met WoonFriesland over het aanpassen van hun voorraad naar meer levensloopbestendige woningen.		De afspraken zijn opgenomen in prestatieafspraken 2026 - 2030.
	Inzicht in de ontwikkelingen op de woningmarkt	We monitoren de ontwikkeling op de woningmarkt en de voortgang van onze woonvisie en uitvoeringsacties.		De monitoring is opgenomen in de voortgangsrapportage woonvisie 2025.
	Toevoegen betaalbare wooneenheden aan woningvoorraad op inbreidingslocatie Oude Centrale	Realiseren +/- 20 huur wooneenheden voor 1-2 persoons huishoudens.		De Oude Centrale is inmiddels gesloopt en de locatie is gesaneerd. Daarnaast zijn het Beeld Kwaliteits Plan en de GREX vastgesteld. In het voorjaar van 2027 start WoonFriesland naar verwachting met de bouw van 20 appartementen.

	Toevoegen betaalbare wooneenheden aan woningvoorraad op locatie Oost	Realiseren van duurzaam betaalbare koopwoningen op de overgebleven kavels van bouwlocatie Oost voor nieuwe toetreders op de koopmarkt: doorstromers, starters en gezinnen.		In de zomer worden informatiemarkten georganiseerd voor geïnteresseerde kopers. Het Beeld Kwaliteits Plan wordt na de zomer ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. Daarna kan gestart worden met de marktverkenning en de aanbestedingsprocedure. Vervolgens kan begonnen worden met de bouw. Afhankelijk van de doorlooptijd van deze procedures wordt verwacht dat begin 2027 met de bouw kan worden begonnen.
	Toevoegen betaalbare wooneenheden aan woningvoorraad op de inbreidingslocatie Boelensschool	We onderzoeken de mogelijkheden voor coöperatieve ontwikkeling voor woningen op de locatie van de Boelensschool en realiseren betaalbare woningen.		In het voorjaar is een startbijeenkomst georganiseerd. Vervolgens is een enquête uitgezet, waarvan de resultaten worden geanalyseerd. Woonbehoefte en specifieke wensen zijn in kaart gebracht en worden afgezet tegen de doelen in de woonvisie. Na de zomer wordt een vervolgbijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst worden de vervolgstappen besproken.
	Ruimte bieden aan Piekhuisvesting van personeel in het zomerseizoen.	Uitvoering van het Buitenkansproject Piekhuisvesting en samenwerken met de andere Wadden binnen de regiodeal waarin we locaties gaan aanwijzen en gereedmaken waar flexibele woonunits voor tijdelijk personeel kunnen worden gerealiseerd.		Ondanks meerdere overleggen op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau is er met de provincie nog geen overeenstemming bereikt om het project te kunnen realiseren. Daarnaast is er vanuit de boeren en ondernemers nog geen definitief akkoord op het projectplan en de wijze van uitvoering.

	Optimale invulling geven aan vrijgekomen bouwlocatie naast het nieuw te bouwen LOC.	Planvorming en voorbereiden werkzaamheden opstarten.		De locatie naast het LOC wordt verder ontwikkeld.
	Alternatieve woonvormen passend ruimte bieden.	In samenwerking met de andere Waddeneilanden binnen de regiodeal onderzoek doen naar de mogelijkheden voor alternatieve woonvormen op Schiermonnikoog, zoals tiny houses, collectief wonen, building with nature etc. en locaties aanwijzen waar dit mogelijk gemaakt kan worden. Daarnaast stellen we beleid en kaders op waaraan experimentele, flexibele, innovatieve woonvormen en andere particuliere (collectieve) initiatieven getoetst worden.		Via de regiodeal is een projectleider aangesteld die voor alle eilanden verschillende kansrijke locaties in kaart zal brengen voor de ontwikkeling van alternatieve woonvormen. Deze bevindingen vormen de basis voor het vaststellen van kaders. Daarnaast wordt binnen het project Boelensschool specifiek onderzocht of een collectieve woonvorm wenselijk en haalbaar is. Op basis van deze verkenning worden de benodigde kaders en het benodigde beleid ontwikkeld en vastgesteld.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD212	2.1 /2 Wonen en volkshuisvesting				
6822000	6822000 Overige volkshuisvesting	0	0	0	0
Lasten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD212	2.1 /2 Wonen en volkshuisvesting				
6820000	6820000 Toekomstige ontwikkeling woningbouw	0	0	-1.973	-1.973
6822000	6822000 Overige volkshuisvesting	-61.518	-79.018	7.500	-71.518
Totaal 2.1 /2 Wonen en volkshuisvesting		-61.518	-79.018	5.527	-73.491
Resultaat		-61.518	-79.018	5.527	-73.491

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6822 000 lasten: er is geen samenwerking meer met DOM	7.500	I

2.2 Verkeer en vervoer

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 3 Verzekeren van een goede gezondheid en promoten van welzijn voor alle leeftijden.	We willen een autoluw eiland zijn en blijven.	We blijven terughoudend bij het verlenen van ontheffingen voor het rijverbod. We wijzen aanvragers van een ontheffing op alternatieven en op de voorwaarden die gelden. We blijven inwoners, bedrijven en gasten bewust maken van het autoluwe karakter van het eiland. We zetten stappen om het aanvragen en van ontheffingen van de geslotenverklaring en het parkeerverbod te automatiseren. We bereiden het geautomatiseerd controleren van ontheffingen voor.	 	We wijzen gasten actief op de beschikbare alternatieven voor de auto. De geautomatiseerde ontheffingsaanvraag is naar aanleiding van de ervaringen in het eerste kwartaal aangepast. Hierdoor is het aanvraagproces voor aanvragers duidelijker en gebruiksvriendelijker. In 2026 is onvoldoende capaciteit beschikbaar om dit proces te begeleiden.
	We stimuleren emissievrij vervoer op Schiermonnikoog.	We stimuleren emissievrij verkeer en vervoer op Schiermonnikoog.		Eilanders en eilanderbedrijven met een elektrisch voertuig betalen geen leges voor de ontheffing geslotenverklaring.
	We maken het centrum van het dorp meer autoluw.	We richten het centrum in fases in als erf.		Dit onderwerp is tijdens de raadsvergadering van 16 juni 2026 van de agenda gehaald. De inhoudelijke behandeling van het onderwerp wordt op een later moment voortgezet.

Doel 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.	We zijn actief betrokken bij de bestaande en nieuwe concessie voor de Waddenveren.	We dragen bij aan de voorbereiding van een nieuwe veerconcessie in 2029 door te overleggen met en input te leveren aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.		Op dit moment bevindt het proces zich in de aanbestedingsfase. Naar verwachting kan de gunning medio 2027 plaatsvinden.
	We houden actief contact met de partijen die de openbaar vervoerconcessie uitvoeren.	We werken mee aan het optimaliseren van busroutes en het in stand houden van busvervoer op alle afvaarten van de veerdienst en sneldienst.		We voeren regelmatig overleg met Qbuzz en WPD. Daarnaast beoordelen wij de concept vervoersplannen en voorzien deze van een reactie.
Doel 7 Verzekeren toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame en moderne energie voor iedereen.	We stimuleren en faciliteren duurzame mobiliteit voor onze inwoners, bedrijven en onze gasten.	We faciliteren laadpalen op centraal gelegen plek(ken) op eiland en in Lauwersoog in overeenstemming met de concessie van de OVEF.		Naar verwachting wordt in de loop van dit jaar nog een laadpaal geplaatst op de parkeerplaats aan de Oosterreeweg/Kerkelaantje. Voor Kustweg 8 te Lauwersoog is inmiddels een stroomaansluiting aangevraagd. Daarnaast worden voorbereidingen getroffen voor de plaatsing van twee (elektrische) deelauto's.
		We faciliteren deelmobiliteit op het eiland en in Lauwersoog in overleg met samenwerkingspartners.		Ook voor het dorp wordt de plaatsing van een elektrische deelauto voorbereid.
Doel 9 Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie.	We zijn actief betrokken bij de ontwikkelingen op het gebied van verkeer in Lauwersoog.	We houden de uitvoering van de gebiedsvisie Lauwersoog nauwlettend in de gaten. We behartigen onze belangen bij de Provincies Groningen en Friesland en de gemeenten Het Hogeland en Noardeast Fryslân.		Inmiddels heeft de gemeente Het Hogeland het programma Waddenkust Reitdiep vastgesteld. In dit programma worden o.a. de gewenste ontwikkelingen in Lauwersoog beschreven. We behartigen de belangen van gemeente Schiermonnikoog in Lauwersoog op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD221	2.2 /1 Verkeer en vervoer				
6210153	6210153 Veerdam	9.650	9.650	0	9.650
6210158	6210158 Auto ontheffingen	93.760	93.760	0	93.760
Totaal 2.2 /1 Verkeer en vervoer		103.410	103.410	0	103.410
Lasten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD221	2.2 /1 Verkeer en vervoer				
6210101	6210101 Verkeersregelingen	-21.312	-21.312	35	-21.277
6210103	6210103 Wegen straten en pleinen en verkeersmaatregelen	-309.808	-309.808	7.342	-302.466
6210104	6210104 Openbare verlichting	-85.378	-85.378	-6.297	-91.675
6210153	6210153 Veerdam	-19.848	-19.848	0	-19.848
6210158	6210158 Auto ontheffingen	-27.106	-27.106	0	-27.106
Totaal 2.2 /1 Verkeer en vervoer		-463.452	-463.452	1.080	-462.372
Resultaat		-360.042	-360.042	1.080	-358.962

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
Rente en afschrijvingen	1.080	I

2.3 Duurzaamheid, natuur en milieu

Duurzaamheid

Doelen en activiteiten

SDG Doelen Duurzaamheid	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 11 Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam. Doel 13 Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden.	Social Development Goals verder implementeren in de organisatie	Intern kennissessie organiseren, jaarlijkse SDG-markt organiseren en nieuwe SDG gerichte werkwijze vaststellen.		De SDG markt staat gepland voor dit najaar. de implementatie van een meer SDG gerichte werkwijze bevindt zich nog in de opstartfase.
7.1 Tegen 2030 universele toegang tot betaalbare, betrouwbare en moderne energiediensten garanderen.	Uitvoering Aardgasvrij Eiland	Uitvoering inductieregeling en isolatieregeling. Uitvoering subsidieregeling Aardgasvrij Eiland. Voor de uitvoering van het Programma Aardgasvrije wijken is een bijdrage geraamd van het rijk van € 1,5 miljoen.		De uitvoering van de subsidieregelingen aardgasvrij eiland is in volle gang. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een bijsturing subsidieregeling Nieuw-Dokkum. Aanleiding hiervoor is de beperkte voortgang en achterblijvende interesse voor PVT.
		Wat-is-wijs advies voor 150+ woningen gereed		De uitvoering hiervan loopt. Tot en met 1 juli zijn in totaal 96 adviezen verstrekt.
7.2 Tegen 2030 in aanzienlijke mate het aandeel hernieuwbare energie in de globale energiemix verhogen.	Heldere kaders voor de (on)mogelijkheden van het opwekken van duurzame energie op Schiermonnikoog.	Opstellen Energievisie Schiermonnikoog op basis van de eerder gemaakte systeemanalyse.		Via de Regiodeal is gestart met een monitoring- en forecastingsanalyse.
		Stimuleren verduurzaming beschermd dorpsgezicht.		De Wat-is-wijs-adviezen en subsidieregelingen voor inductie en isolatie zijn ook toegankelijk voor het beschermd dorpsgezicht. De visie op aardgasvrij wordt meegenomen in het warmteprogramma

				dat momenteel in ontwikkeling is.
11.3 Tegen 2030 inclusieve en duurzame stadsontwikkeling en capaciteit opbouwen voor participatieve, geïntegreerde en duurzame planning en beheer van menselijke nederzettingen in alle landen.	Opwek van duurzame energie op Schiermonnikoog verder ontwikkelen	Op basis van de te ontwikkelen Energievisie in samenwerking met verschillende partners de opwek van duurzame energie op Schiermonnikoog ontwikkelen.		De voorbereidingen zijn gestart. Er vinden gesprekken plaats met partners via het project aardgasvrij eiland: de energie coöperatie en met ondernemers via de energiehubregisseur.
13.2 Maatregelen inzake klimaatverandering integreren in nationale beleidslijnen, strategieën en planning.	Verduurzaming bedrijven	Opzetten duurzame ondernemerskring, waarin ondernemers worden ondersteund bij het zetten van stappen naar een duurzaam bedrijf met circulaire en verantwoorde productie en consumptie.		De eerste stappen zijn gezet via de inzet van de energiehubregisseur die in gesprek is gegaan met ondernemers. Daarnaast heeft er in samenwerking met Regiodeal een verkenning plaatsgevonden naar een circulair ambachtscentrum.
	Drinkwaterbesparing maximaliseren	Campagne opzetten voor bewustwording bij inwoners, ondernemers en toeristen. Onderzoek naar technische mogelijkheden voor waterbesparing en waar mogelijk toepassen in eigen vastgoed en nieuwbouwprojecten.		In samenwerking met Regiodeal is gewerkt aan een campagne opzet. Daarnaast wordt er een onderzoek voorbereid naar verbruik bij grootverbruikers (van drinkwater). Onderdeel van dit onderzoek is het opstellen van een maatregelenpakket. Het onderzoek naar maatregelen bij nieuwbouw en eigen vastgoed is inmiddels afgerond.
	Circulaire economie	In het kader van de SDG doelen willen we gericht aan de gang met een circulaire economie binnen de gemeente Schiermonnikoog. Hiervoor stellen we een plan van aanpak op voor de komende jaren, waar we zowel binnen de		Het onderzoek naar de mogelijkheden voor een circulair ambachtscentrum is opgestart.

		gemeentelijke organisatie als eiland breed aan de slag gaan met het beperken van de afvalproductie via preventie, vermindering, recyclage en hergebruik.		
12.8 Verantwoorde consumptie en productie. Tegen 2030 garanderen dat mensen overal beschikken over relevante informatie over en zich bewust zijn van duurzame ontwikkeling en levensstijlen die in harmonie zijn met de natuur.	Energiearmoede tegengaan en voorkomen.	Ondersteuning voor huishoudens door energiecoach. Huishoudens met energiearmoede worden extra ondersteund door middel van financiële regelingen, zoals de witgoedwissel en verduurzamingsmaatregelen.		De Witgoedregeling is (in samenwerking met de energiecoach en het sociaal domein) verruimd en opnieuw opgesteld. Hiermee worden inwoners beter ondersteund in het optimaal benutten van het rijksbudget.
	Starten uitvoering Transitievisie Warmte (TVW).	Opstellen van een Warmteprogramma en Wijkuitvoeringsplannen (WUP) op basis van reeds verrichte voorstudies.		Het Warmteprogramma is in ontwikkeling.
	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed.	DMJOP wordt uitgevoerd. We starten met het verduurzamen van onze maatschappelijke gebouwen en bereiden plannen voor om deze toekomstbestendig te maken binnen het Buitenkansproject Toekomstbestendig Maatschappelijk Vastgoed.		De uitvoering is opgestart overeenkomstig het MJOP. Daarnaast is aanvullende financiering verkregen vanuit de regeling Buitenkans.
	Verduurzamen woningvoorraad Woon Friesland.	Prestatieafspraken naleven en samenwerking voortzetten. Samenwerken in het Aardgasvrij Eiland project.		De prestatieafspraken zijn herijkt. De samenwerking met WoonFriesland verloopt volgens afspraak. WoonFriesland ligt op schema met de uitvoering van de verduurzaming van haar vastgoed.

	Verduurzamen maatschappelijk vastgoed.	Uitvoering verdere verduurzaming zwembad. Het Dorpshuis, de Stag en de kerk(en) ondersteunen in het verduurzamen van hun vastgoed, binnen het Buitenkansproject Toekomstbestendig Maatschappelijk Vastgoed.		De verduurzaming van het zwembad wordt meegenomen in de nieuwe aanbestedingsprocedure. De uitvoering van de werkzaamheden zijn opgestart conform MJOP. Daarnaast is aanvullende financiering verkregen vanuit de regeling Buitenkans.
	Verduurzamen recreatiewoningen	Opstellen plan van aanpak voor het stimuleren van verduurzamen van recreatiewoningen.		In samenwerking met Regiodeal wordt gewerkt aan een Plan van aanpak. Als onderdeel hiervan zijn de eerste gesprekken met recreatiewoneigenaren opgestart. Daarnaast zijn de Wat-is-wijs-adviezen nu ook toegankelijk voor recreatiewoningen. De eerste adviezen zijn inmiddels opgeleverd.
7.a Tegen 2030 de internationale samenwerking verhogen om toegang te vergemakkelijken tot onderzoek en technologie inzake schone energie, met inbegrip van de hernieuwbare energie, de energiedoeltreffendheid en de geavanceerde en schonere fossiele brandstoffentechnologie, en de investering promoten in energie-infrastructuur en schone energietechnologie.	Minimalisatie van de impact van de netcongestie op de verduurzaming en ontwikkelingen op Schiermonnikoog	Innovatieve oplossingen verder onderzoeken in samenwerking met de Waddeneilanden vanuit de Regiodeal, zoals de inzet van een energiehubregisseur, ten behoeve van de monitoring van energiebehoefte, opwek en verbruik,		De Hubregisseur is gestart met gesprekken met grootverbruikers van energie om concrete mogelijkheden om energie te besparen en meer balans in het energienet in kaart te brengen. Inmiddels hebben de eerste gesprekken plaatsgevonden.
		Verdere samenwerking met de andere Friese Waddeneilanden, Liander en energiecoöperatie de Sintrale.		Vanuit Regiodeal vindt er intensieve samenwerking plaats met de andere Waddeneilanden. Daarnaast wordt nauw samengewerkt met Liander. Ook met de energiecoöperatie zijn gesprekken gaande.

		Ontwikkelen en vaststellen batterijbeleid.		Het batterijbeleid is opgestart. Inmiddels wordt dit onderwerp ook binnen FET-verband opgepakt en vindt er afstemming plaats.
13.3 De opvoeding, bewustwording en de menselijke en institutionele capaciteit verbeteren met betrekking tot mitigatie, adaptatie, impactvermindering en vroegtijdige waarschuwing inzake klimaatverandering.	Participatie in de Energietransitie.	Uitbreiden met inclusieve communicatie- en participatie technieken en kanalen om doelgroepen breder en beter te bereiken en te betrekken, op basis van de leerpunten uit het onderzoek van de Hanze naar de 'social fingerprint' van de proeftuin Aardgasvrij Eiland.		Voor het warmteprogramma is een participatieplan opgesteld dat op dit onderzoek voortbouwt.
SDG Doelen Milieu				
11.6 Duurzame steden en gemeenschappen. Tegen 2030 de nadelige milieu-impact van steden per capita reduceren, ook door bijzondere aandacht te besteden aan de luchtkwaliteit en aan het gemeentelijk en ander afvalbeheer.	Schiermonnikoog schoner en stiller maken.	Uitvoering van de wettelijke milieutaken op het gebied van milieuvergunningverlening, toezicht en handhaving. De FUMO behandelt milieumeldingen en controleert op milieuregels overeenkomstig het VTH-beleid Fryslân.		De uitvoering van de wettelijke milieutaken is belegd bij de FUMO.
		Milieuvergunningen voor gemeentelijke locaties controleren en indien nodig (laten) updaten.		De FUMO controleert milieubelastende activiteiten en vergunningen voor gemeentelijke locaties door middel van een uitvoerings- en handhavingstrategie die basistaken en specifieke controles omvat.
		Met de FUMO samenwerken op toezicht bij het verwijderen van asbesthoudend materiaal bij sloopwerkzaamheden (eigen toezichthouders zijn ogen en oren in het veld). Inwoners informeren en		Bij het toezicht op het verwijderen van asbesthoudend materiaal wordt samengewerkt met de FUMO.

		stimuleren bij het vaststellen en verwijderen van asbest.		
		Een geactualiseerd bodembeleid vaststellen.		Er is nog geen geactualiseerd bodembeleid vastgesteld. Voor het opstellen van het beleid zal een externe partij moeten worden ingehuurd.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD231	2.3 /1 Duurzaamheid				
6822107	6822107 Duurzaamheid	329.835	481.835	229.765	711.600
Lasten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD231	2.3 /1 Duurzaamheid				
6723107	6723107 Milieubeheer	-96.368	-96.368	19.428	-76.940
6822107	6822107 Duurzaamheid	-510.045	-510.045	-312.282	-822.327
Totaal 2.3 /1 Duurzaamheid		-606.413	-606.413	-292.854	-899.267
Resultaat		-276.578	-124.578	-63.089	-187.667

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6822 107 baten: aanpassing budgetten aan eindstanden o.a. SiSa 2025	229.765	I/S
6723 107 lasten: aanpassing aan begroting FUMO	19.428	S
6822 107 lasten: aanpassing budgetten aan eindstanden o.a.SiSa2025 en reserve duurzaamheid	-207.282	I/S
6822 107 lasten: vanuit reserve duurzaamheid	-105.000	I

Natuur

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomerntoa
Doel 15 Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen, beheer bossen en wouden duurzaam, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe.	Rust, ruimte, stilte en donkerte op Schiermonnikoog behouden.	De kernwaarden rust, ruimte, enz. zijn uitgewerkt in de tien pijlers van Schiermonnikoog. Bij nieuwe activiteiten zullen wij steeds kijken of ze binnen de kernwaarden passen.		Op basis van de gegevens die de drie donkertemeters op Schiermonnikoog registreren, kan geconcludeerd worden dat de LED verlichting met dimregime in de lichtmasten bijdraagt aan meer donkerte.
Doel 15 Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen, beheer bossen en wouden duurzaam, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe. Doel 14 Behoud en maak duurzaam gebruik van oceanen, zeeën en maritieme hulpbronnen.	(Recreatieve) activiteiten moeten kunnen plaatsvinden met behoud van de natuurlijke waarden van het gebied.	Uitgangspunt bij eventuele kustsuppletie is om activiteiten op het Activiteitenstrand te kunnen laten bestaan. Hiervoor zijn we blijvend in gesprek met partners zoals Rijkswaterstaat en Wetterskip Fryslân.		Tot 2030 wordt geen overschrijding van de basiskustlijn verwacht, waardoor een zandsuppletie niet te verwachten is.
		In 2026 starten we met het opstellen van een uitvoeringsagenda voor vitale en kwetsbare gebouwen. Dit vloeit voort uit de integrale waterveiligheidsstrategie (IWVS) die voor elk Waddeneiland is opgesteld. We werken hierin samen met de vier andere Waddeneilanden.		Door de (door de minister van I&W) aangekondigde verlaging van de veiligheidsnormen voor dijken en duinen is het starten van de uitwerking van een Integrale Waterveiligheidsstrategie uitgesteld. In plaats daarvan is veel tijd en energie gestoken in lobby richting de minister om niet over te gaan tot een andere veiligheidsnormering vanwege de gevolgen voor onze gemeente als geïsoleerde plek bij een overstroming. Deze

				lobby heeft geresulteerd in twee aangenomen Kamermoties, meerdere gesprekken met de minister en een bezoek van de minister en Deltacommissaris. Uiteindelijk resultaat is dat de minister hulp gaat bieden in de uitwerking van de IWVS. Wanneer die resultaten gereed zijn, worden deze meegenomen in het wetgevingsproces rond de verlaging van de veiligheidsnormen.
		We zorgen ervoor dat bewoners betrokken worden bij de voorbereiding en uitwerking van de dijk- en duinversterking door gesprekken met het Wetterskip en het mede-organiseren van bewonersavonden. Planning: 2022-2024: verkenningsfase met o.a. bewoners. 2025: voorbereidingsfase door Wetterskip met alle betrokken partijen. 2027-2028: Uitvoering werkzaamheden dijk- en duinversterking.		Door bovenstaande aankondiging van verlaging van de veiligheidsnormering is verdere uitwerking van de dijk- en duinversterking op dit moment stopgezet. Voorjaar- en zomer 2026 wordt onderzoek gedaan welke opgave overblijft, uitgaande van verlaging van de veiligheidsnormen. Er is grote onzekerheid op dit en bovenstaande dossier. We werken nauw samen met Wetterskip Fryslân, Provincie en andere eilanden en onderhouden veel contact met de Rijksoverheid hierover.
		Voor het Nationaal Park vindt twee keer per jaar bestuurlijk overleg plaats via het Overlegorgaan. Vanaf 2025 wordt het in 2024 vastgestelde Ambitieplan uitgevoerd.		In 2026 werkt het Nationaal Park verder aan het realiseren van het Ambitieplan.

		In 2026 werken we verder aan een SoortenManagementPlan (SMP) waarvoor in 2025 opdracht is gegeven aan een ecologisch bureau. Daarmee brengen we veel gebouwbewonende soorten in kaart zodat isoleren en (ver)bouw wordt vereenvoudigd. Voor het opstellen van het SMP maken we gebruik van subsidie van de provincie. Met extra (niet gesubsidieerd) budget kunnen we de communicatie naar inwoners beter oppakken en daarnaast onderzoek doen naar andere gebouwbewonende soorten die veel op ons eiland voorkomen. Hiermee voorkomen we dat kwetsbare soorten als kerkuil en zwarte roodstaart hun nest kwijtraken, worden verwond of gedood.		De eerste onderzoeksresultaten zijn bekend en laten diersoorten (met name vleermuizen) zien die we niet hadden verwacht. Met goede (nog op te stellen) werkprotocollen kunnen we initiatiefnemers beter helpen bij werkzaamheden aan hun gebouw. We merken wel dat SMP's een zoektocht zijn voor provincies en gemeenten, waarbij onduidelijkheid is over toekomstige kosten. We werken samen met Ameland en Vlieland om hier goede afspraken over te maken.
		We initiëren contact met de rijksoverheid over de nieuwe regels rondom het vissen met recreatieve staand wantnetten.		De recreatieve visserijregels zijn in Europees verband gewijzigd. Op onze uitnodiging heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland hier in maart een informatieavond over gehouden.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD232	2.3 /2 Natuur				
6550107	6550107 Natuur en landschapsbescherming	1.500	1.500	0	1.500
Lasten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD232	2.3 /2 Natuur				
6240103	6240103 Afwatering en landaanwinning	-25.889	-25.889	1	-25.888
6550107	6550107 Natuur en landschapsbescherming	-45.033	-57.003	0	-57.003
Totaal 2.3 /2 Natuur		-70.922	-82.892	1	-82.891
Resultaat		-69.422	-81.392	1	-81.391

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
Geen bijzonderheden.		

2.4 Fysieke leefomgeving

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 11 Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.	We borgen een goede onderhoudsstaat van de openbare ruimte, die recht doet aan het groene en authentieke karakter van het dorp. Daardoor draagt de openbare ruimte positief bij aan een aangenaam leef- en verblijfsklimaat van inwoners en recreanten.	We voeren onderhoudswerkzaamheden uit volgens de beheerplannen.		Voor de zomer hebben we het plaatsen van infiltratieputten gecombineerd met onderhoud aan de verharding.
		We bestrijden invasieve planten en werken daarbij samen met Natuurmonumenten en inwoners.		Dit jaar zetten we ons in voor de bestrijding van de Japanse duizendknoop, de reuzenberenklauw en de Amerikaanse vogelkers.
		We vervangen klein materieel met een benzinemotor door elektrisch aangedreven materieel, zoals bladblazers, kettingzagen en bosmaaiers. In 2026 schaffen we een terreinwagen aan voor uitvoeren gemeentelijke taken in de crisisorganisatie (bijvoorbeeld bij een crisis op het strand).		Begin 2026 is het kleine materieel vervangen. Medio 2026 is een tweedehands terreinwagen aangeschaft en in gebruik genomen.
Doel 11 Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.	We verduurzamen ons gemeentelijk vastgoed en maken het toekomstbestendig	Het DMJOP wordt uitgevoerd. We starten met het verduurzamen van onze maatschappelijke gebouwen en bereiden plannen voor om deze toekomstbestendig te maken binnen het Buitenkansproject Toekomstbestendig Maatschappelijk Vastgoed.		De verduurzaming van de burgemeesterswoning is afgerond. Daarnaast is gestart met de verduurzaming van de jachthaven en het Vuurtorenpad. Ook zijn de voorbereidingen gestart voor de verduurzaming en het toekomstbestendig maken van De Kittiwake, het gemeentehuis en de kerktoren.

Doel 15 Bescherm, herstel en bevorder het duurzaam gebruik van ecosystemen, beheer bossen en wouden duurzaam, stop landdegradatie en draai het terug en roep het verlies aan biodiversiteit een halt toe.	We vergroten de biodiversiteit in de openbare ruimte door het beter borgen van ecologisch maaibeheer in een nieuw maaibestek en het uitvoeren van de maatregelen die voortkomen uit het Bijenpact gemeente Schiermonnikoog.	We voeren de maatregelen uit die in het Bijenpact gemeente Schiermonnikoog zijn afgesproken. We voeren ecologisch maaibeheer uit		Bij het LOC is het bloemenmengsel Schiermonnikoog ingezaaid. Daarnaast is bij alle vernieuwde gazons witte klaver ingezaaid. Het ecologisch maaibeheer wordt uitgevoerd conform het maaibestek. Het maaibestek is met drie jaar verlengd en loopt tot en met 31 december 2029.
Doel 11 Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam.	We behouden en versterken het aanzien van het dorp.	We houden een gezond en veilig bomenbestand in stand en breiden het zo mogelijk uit. Een gezond en veilig bomenbestand levert nu en in de toekomst een waardevolle bijdrage aan de natuurlijke sfeer en leefbaarheid van het dorp en aan de gezondheid van inwoners en bezoekers.		In de zomer vindt de periodieke boomveiligheidscontrole plaats. De maatregelen die hieruit voortkomen, worden vervolgens uitgevoerd. Eind 2026 worden daarnaast enkele nieuwe bomen aangeplant.
		Om de dorpskern op te fleuren, blijven we bloembakken aan meerdere lichtmasten ophangen in het groeiseizoen.		In juni heeft de buitendienst opnieuw fleurige bloembakken opgehangen, waarmee het straatbeeld aantrekkelijker en kleurrijker is gemaakt.
Doel 6 Verzeker toegang tot duurzaam beheer van water en sanitatie voor iedereen.	Een goed en adequaat beheer van de riolering in het belang van de volksgezondheid, het milieu en het beperken van regen- en grondwateroverlast.	We koppelen waar mogelijk de afvoer van regenwater af van het gemengd riool, veelal in combinatie met wegonderhoud. Ook benutten we mogelijkheden om regenwater te bergen in de openbare ruimte om overlast bij hevige regenbuien te beperken. In 2026 leggen we met Rijkssubsidie 40 infiltratiekolken aan. Daarnaast voeren we werkzaamheden uit volgens		In de eerste helft van 2026 zijn 45 infiltratieputten aangelegd en aangesloten op 90 straatkolken. In het tweede kwartaal zijn delen van het riool

		het Water- en rioleringsprogramma.		in de Torenstreek en Voorstreek vervangen. Uit inspecties bleek dat deze riooldelen het einde van hun levensduur hadden bereikt.
Doel 13 Neem dringend actie om klimaatverandering en haar impact te bestrijden.	Een begraafplaats waarvan de toekomstbestendigheid is verzekerd, zodat zo lang mogelijk van de huidige begraafplaats gebruik kan worden gemaakt.	We zorgen voor een goed onderhouden begraafplaats. We onderhouden de gemeentelijke funeraire graven op de begraafplaats. We geven actief uitvoering aan de begraafplaatsverordening en de nadere regels.		In 2026 voeren we onderhoud uit aan gemeentelijke funeraire graven. Daarnaast verwijderen we enkele grafstenen van graven waarvan de rechthebbenden afstand hebben gedaan.
	In samenwerking met RWS en belanghebbenden richten we de veerhaven verkeersveilig in. Daarnaast leggen we de beheerafspraken met RWS vast.	Samen met belanghebbenden is in 2025 een ontwerp gemaakt voor aanpassingen in de veerhaven, die de beschikbare ruimte beter benutten en de verkeersveiligheid bevorderen. In 2026/2027 passen we de inrichting van de veerhaven aan.		We bevinden ons momenteel midden in het ontwerpproces.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD241	2.4 /1 Fysieke leefomgeving				
6001200	6001200 Ambtswoning burgemeester	14.300	14.300	4.623	18.923
6310103	6310103 Bedrijfsterreinen	15.625	15.625	0	15.625
6310104	6310104 Bedrijfsterreinen vm manage Melle Grietjespad	0	0	0	0
6330203	6330203 Benzinstation	8.000	8.000	0	8.000
6560103	6560103 Openbaar groen	10.924	10.924	0	10.924
6670156	6670156 Dorpshuis	2.700	2.700	0	2.700
6721103	6721103 Huishoudelijk afval	7.290	7.290	0	7.290
6721104	6721104 Verpakkingsmateriaal gescheiden inzameling	15.495	15.495	0	15.495
6721153	6721153 Bedrijfsafval	0	0	0	0
6722103	6722103 Riolering	0	0	0	0
6724103	6724103 Aula	1.300	1.300	-894	406

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
6725102	6725102 Afvalstoffenheffing rechten huishoudelijk afval	392.620	392.620	0	392.620
6725152	6725152 Reinigingsrechten bedrijfsafval	13.000	13.000	0	13.000
6726102	6726102 Rioolheffing	228.666	228.666	0	228.666
6732103	6732103 Begraafplaatsrechten	42.433	42.433	10.000	52.433
6820159	6820159 Woningen verhuur	22.775	22.775	7.557	30.332
6820209	6820209 Doorstroomwoningenwinkelpand Langestreek	68.117	68.117	-2.117	66.000
6820259	6820259 Overige gebouwen	4.530	4.530	-360	4.170
6820309	6820309 Reddingsweg 2	10.295	10.295	1.461	11.756
6820359	6820359 Willemshof 11a	17.520	17.520	910	18.430
6820409	6820409 Garageboxen	6.075	6.075	0	6.075
6820459	6820459 Noorderstreek 40	0	0	0	0
6820509	6820509 Koningshuis Nieuwestreek 1	8.784	8.784	0	8.784
6820609	6820609 Garages Kustweg 8 Lauwersoog	45.000	45.000	-21.000	24.000
Totaal 2.4 /1 Fysieke leefomgeving		935.449	935.449	180	935.629
Lasten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD241	2.4 /1 Fysieke leefomgeving				
6001200	6001200 Ambtswoning burgemeester	-54.858	-54.858	2	-54.856
6310103	6310103 Bedrijfsterreinen	-8.653	-8.653	305	-8.348
6310104	6310104 Bedrijfsterreinen vm manage Melle Grietjespad	-1.137	-1.137	-1.060	-2.197
6330203	6330203 Benzinstation	-10.646	-10.646	12	-10.634
6560103	6560103 Openbaar groen	-341.805	-374.184	120	-374.064
6670156	6670156 Dorpshuis	-46.768	-46.768	71	-46.697
6721103	6721103 Huishoudelijk afval	-335.718	-335.718	4.169	-331.549
6721104	6721104 Verpakkingsmateriaal gescheiden inzameling	-12.000	-12.000	0	-12.000
6721153	6721153 Bedrijfsafval	-59.675	-59.675	1.576	-58.099
6722103	6722103 Riolering	-143.710	-143.710	6.053	-137.657
6724103	6724103 Aula	-6.502	-6.502	463	-6.039
6724153	6724153 Begraafplaats	-29.910	-29.910	33	-29.877
6820159	6820159 Woningen verhuur	-62.174	-62.174	34	-62.140
6820209	6820209 Doorstroomwoningenwinkelpand Langestreek	-67.926	-67.926	1.707	-66.219
6820259	6820259 Overige gebouwen	-76.337	-76.337	40.225	-36.112
6820309	6820309 Reddingsweg 2	-11.868	-11.868	235	-11.633
6820359	6820359 Willemshof 11a	-17.182	-17.182	627	-16.555
6820409	6820409 Garageboxen	-3.889	-3.889	0	-3.889
6820459	6820459 Noorderstreek 40	-14.097	-14.097	44	-14.053
6820509	6820509 Koningshuis Nieuwestreek 1	-23.892	-23.892	308	-23.584
6820559	6820559 vm Bezoekerscentrum Torenstreek 20	0	-31.500	0	-31.500

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
6820609	6820609 Garages Kustweg 8 Lauwersoog	-41.020	-41.020	1.359	-39.661
6820659	6820659 Oosterreeweg 2 Grond met opstal	0	0	-2.896	-2.896
Totaal 2.4 /1 Fysieke leefomgeving		-1.369.767	-1.433.646	53.387	-1.380.259
Resultaat		-434.318	-498.197	53.567	-444.630

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
baten aanpassing diverse huursommen	11.180	S
6732 103 baten: aanpassing verwachten inkomsten	10.000	I
6820 609 baten: aanpassing verwachten inkomsten	-21.000	S
6724 103 lasten: geen gasaansluiting meer	463	S
6820 259 lasten: budget naar 6822 159	40.000	S

2.5 Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Doelen en activiteiten

SDG Doelen VTH	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
16.3 Vrede, justitie en sterke publieke diensten. De rechtsregels bevorderen op nationaal en internationaal niveau en gelijke toegang tot het rechtssysteem voor iedereen garanderen.	Een gezonde, veilige en prettige leefomgeving omdat de geldende regels worden nageleefd.	Als gemeente zijn wij verplicht om te handhaven wanneer een rechtsregel wordt overtreden. Alleen onder bijzondere omstandigheden mogen wij daar van afzien. Op basis van het VTH-beleidsplan dat in 2025 is vastgesteld, prioriteren wij op welke regels wij de toezicht- en handhavingsaandacht als eerste richten.		De gemeente handelt conform het VTH-beleidsplan en de daarin vastgestelde prioriteiten.
		De bouwtoezichthouder laten controleren of volgens de verleende vergunning wordt gebouwd, de resultaten daarvan vastleggen en indien nodig handhaven.		In de eerste helft van 2026 zijn 17 verleende vergunningen gecontroleerd op de naleving van de vergunningsvoorwaarden. Daarbij is gecontroleerd of conform de verleende vergunning is gebouwd. Bij drie vergunningen bleek dat de uitvoering niet overeen kwam met de verleende vergunning.
		Samenwerken met Brandweer Fryslân voor de (periodieke) toezicht op brandveilig bouwen en brandveilig gebruik van gebouwen.		In de eerste helft van 2026 zijn in totaal 14 periodieke en/of hercontroles op brandveiligheid uitgevoerd. De bevindingen en resultaten van deze controles zijn gedeeld met de betreffende partijen.
		Toezicht op recreatief gebruik van woningen die bestemd zijn voor permanente bewoning in 2026 voortzetten en indien nodig handhaven. Dit bevordert de leefbaarheid van Schiermonnikoog.		In 2025 is extra budget voor handhavingscapaciteit beschikbaar gekomen. Deze capaciteit is per 1 juli 2026 volledig ingevuld. Met deze invulling kunnen we de controles op het recreatief gebruik van woningen opvoeren en indien nodig handhaven.

16.6 Vrede, justitie en sterke publieke diensten. Doeltreffende, verantwoordelijke en transparante instellingen ontwikkelen op alle niveaus.	De kwaliteit van de strategische en programmatische uitvoering bij vergunningverlening, toezicht en handhaving verbeteren.	Jaarlijks de resultaten van vergunningverlening, toezicht en handhaving in een overzicht bijhouden, zodat het VTH-beleidsplan uit 2025 kan worden geëvalueerd. Met die evaluatie kan in 2029 beoordeeld worden of de doelstellingen van het VTH-beleidsplan al dan niet zijn bereikt.		De resultaten worden bijgehouden, zodat het VTH-beleidsplan kan worden geëvalueerd en waar nodig kan worden aangepast.
--	---	--	--	---

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD251	2.5 /1 Vergunningverlening, toezicht en handhaving				
6823109	6823109 Leges Omgevingswetvergunningen	101.639	101.639	-50.000	51.639
6823159	6823159 Leges welstandstoezicht	18.250	18.250	0	18.250
Totaal 2.5 /1 Vergunningverlening, toezicht en handhaving		119.889	119.889	-50.000	69.889
Lasten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD251	2.5 /1 Vergunningverlening, toezicht en handhaving				
6822159	6822159 Omgevingswetvergunningen	-77.879	-76.669	-40.000	-116.669
6822209	6822209 Toezicht en handhaving	-263.247	-264.457	50.300	-214.157
6822259	6822259 BAG	-50.824	-50.824	0	-50.824
Totaal 2.5 /1 Vergunningverlening, toezicht en handhaving		-391.950	-391.950	10.300	-381.650
Resultaat		-272.061	-272.061	-39.700	-311.761

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6823 109 baten: de verwachte inkomsten waren te hoog begroot	-50.000	S
6822 159 lasten: van FCL 6820 259	-40.000	S
6822 209 lasten: verlaging budget bouw en woningtoezicht	10.000	S
6822 209 lasten: begrote kosten inhuur is door vacature in loondienst vervuld, budget kan hierdoor naar nihil.	40.300	S

2.6 Openbare orde en veiligheid

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 3 Verzekeren van een goede gezondheid en welzijn voor alle leeftijden.	Voorkomen en aanpakken van overmatig alcohol- en drugsgebruik.	Voorlichting geven aan jongeren over alcohol- en drugs in samenwerking met Sociaal Domein.		Er is een projectleider aangesteld voor de preventie van middelengebruik. Voorlichting maakt onderdeel uit van de brede aanpak.
		In gesprek blijven met de horeca over overmatig alcohol- en drugsgebruik en samen optrekken in het voorkomen overmatig gebruik.		Er is een projectleider aangesteld voor de preventie van middelengebruik. Voorlichting maakt onderdeel uit van de brede aanpak.
		Vanuit OOV ondersteuning geven aan Sociaal Domein bij preventie-ontwikkelingen.		Er is regelmatig afstemming met het Sociaal Domein. Waar nodig wordt gezamenlijk invulling gegeven aan vraagstukken op het gebied van openbare orde en veiligheid (OOV).
Doel 11 Maak steden en menselijke nederzettingen inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam. Doel 16 Vrede, justitie en sterke publieke diensten.	Inwoners en bezoekers voelen zich veilig op Schiermonnikoog.	Het Integraal Veiligheidsplan is gemaakt en vastgesteld door de Raad. Aan de hand van een uitvoeringsplan zal aan de prioriteiten uit het Integraal veiligheidsplan worden gewerkt.		Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) wordt uitgevoerd en loopt af in 2026. Daarom is een vervolgtraject nodig. Ter voorbereiding hierop vindt overleg plaats met een extern bureau.
		Evalueren van de handhavingscapaciteit en versterken waar nodig.		De ervaringen met detachingsbureaus voor de inzet van handhavingscapaciteit zijn wisselend. Daarom werken we samen met Terschelling en Ameland aan een alternatieve aanpak, waarbij handhavingscapaciteit via een andere wal-

				gemeente wordt ingezet.
		Aandacht voor politie capaciteit en het vasthouden van een vaste poule.		Inmiddels beschikken we over een vaste poule van drie agenten die afwisselend op Schiermonnikoog werken. Daarnaast is er een grotere groep agenten die met regelmaat op het eiland wordt ingezet. Ook is er bestuurlijk weer een teamchef.
		Het vastgestelde BIBOB-beleid toepassen en andere beleidsmaatregelen vaststellen op het gebied van Ondernijning.		Het BIBOB-beleid is vastgesteld en kan, waar nodig, worden toegepast. De volgende stap is het BIBOB-beleid geïmplementeerd krijgen. De wijze waarop we de weet BIBOB kunnen gaan uitvoeren wordt verkend met de andere Waddeneilanden.
		Opstellen van een LIO (lokaal informatie overleg) ter behoeve aanpak ondernijning.		We hebben onderzocht of een Lokaal Informatie Overleg (LIO) op Schiermonnikoog kon worden ingericht. In de praktijk bleek deze werkwijze minder goed aan te sluiten bij de kleinschaligheid van het eiland. Daarom verkennen we samen met het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) een alternatief dat beter past bij de lokale situatie en behoeften.
		De veiligheid op het activiteitenstrand waarborgen in de verhouding tussen		Er is een inhoudelijke bijdrage geleverd aan de Strandnota om een aantal zaken beter op elkaar af te stemmen. Daarnaast vinden

		badgasten en activiteiten.		gesprekken plaats met Natuurmonumenten en gebruikers over de kampvuurlocaties en mogelijke verbeteringen van deze voorzieningen.
		Veiligheid van badgasten waarborgen door het inzetten van lifeguards en deze inzet evalueren.		Jaarlijks evalueren we de inzet van de lifeguards. De samenwerking verloopt goed en in de afgelopen jaren zijn er geen problemen geweest.
	Voorkomen van overlast en specifieke recreatie- en horeca overlast.	Evaluatie van het horeca convenant voortzetten.		De burgemeester heeft inmiddels kennis gemaakt met de horecavereniging. Tijdens dit overleg is de evaluatie besproken. Afgesproken is een vervolgoverleg in te plannen en de besproken onderwerpen verder uit te werken en op te pakken.
		Toezicht en handhaving op naleving Alcoholwet.		In 2026 zijn nog geen controles uitgevoerd. Dit hangt samen met de lopende onderhandelingen over de inzet van handhavingscapaciteit vanuit een walgemeente. Momenteel wordt onderzocht of de controles in het najaar kunnen worden hervat.
	Het versterken en onderhouden van incidentmanagement in reguliere en bijzondere omstandigheden.	Versterken van de interne crisisorganisatie.		In 2025 is de crisisorganisatie verder versterkt. Door de voortdurende in- en uitstroom van medewerkers vraagt de inrichting en bezetting van de crisisorganisatie permanente aandacht.
	Het eiland voorzien hebben van genoeg			

	bluswater ter bescherming flora en fauna.	Evaluëren van de crisisplanvorming en indien nodig up-to-date maken.		We werken aan het actualiseren van de plannen en protocollen. Doordat de basis inmiddels beter op orde is, ontstaat hiervoor meer ruimte. Daarnaast sluiten we aan bij de Pilot Noodsteunpunten, om onze crisisvoorbereiding te verbeteren.
		We voeren jaarlijks onderhoud uit aan de drie bluswatervoorzieningen op strategische locaties op het eiland: Klein Zwitserland, Seeduneweg en Prins Bernhardweg.		Het onderhoud wordt volgens planning uitgevoerd.
		In 2026 schaffen we een terreinwagen aan voor het uitvoeren van gemeentelijke taken in de crisisorganisatie (bijvoorbeeld bij een crisis op het strand).		Er is een terreinwagen aangeschaft en in gebruik genomen.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD261	2.6 /1 Openbare orde en veiligheid				
6140101	6140101 Openbare orde	4.759	4.759	0	4.759
Lasten					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD261	2.6 /1 Openbare orde en veiligheid				
6120355	6120355 VRF Brandweer Crisisbeheer	-253.991	-253.991	19.683	-234.308
6120451	6120451 Rampenbestrijding	-52.466	-52.466	6	-52.460
6120551	6120551 GHOR GNK	-13.362	-13.362	0	-13.362
6140101	6140101 Openbare orde	-153.158	-153.158	0	-153.158
Totaal 2.6 /1 Openbare orde en veiligheid		-472.977	-472.977	19.689	-453.288
Resultaat		-468.218	-468.218	19.689	-448.529

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6120 355 lasten: aanpassing cf. begroting Veiligheids Regio Fryslân (VRF)	19.651	S

2.7 Mutaties reserves programma 2

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Onttrekkingen					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD271	2.7 /1 Mutaties reserves programma 2	196.589	329.938	821.867	1.151.805
Stortingen					
PRG2	2 Leefomgeving				
PRD271	2.7 /1 Mutaties reserves programma 2	-14.715	-166.715	-720.492	-887.207
Mutaties reserves		181.874	163.223	101.375	264.598
Gerealiseerd resultaat		181.874	163.223	101.375	264.598

Recapitulatie programma 2 Leefomgeving

Exploitatie	Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten				
PRG2 2 Leefomgeving				
PRD211 2.1 /1 Bestemmingsplannen	0	0	0	0
PRD212 2.1 /2 Wonen en volkshuisvesting	0	0	0	0
PRD221 2.2 /1 Verkeer en vervoer	103.410	103.410	0	103.410
PRD231 2.3 /1 Duurzaamheid	329.835	481.835	229.765	711.600
PRD232 2.3 /2 Natuur	1.500	1.500	0	1.500
PRD241 2.4 /1 Fysieke leefomgeving	935.449	935.449	180	935.629
PRD251 2.5 /1 Vergunningverlening, toezicht en handhaving	119.889	119.889	-50.000	69.889
PRD261 2.6 /1 Openbare orde en veiligheid	4.759	4.759	0	4.759
Totaal 2 Leefomgeving	1.494.842	1.646.842	179.945	1.826.787
Lasten				
PRG2 2 Leefomgeving				
PRD211 2.1 /1 Bestemmingsplannen	-203.283	-279.058	-47.142	-326.200
PRD212 2.1 /2 Wonen en volkshuisvesting	-61.518	-79.018	7.500	-71.518
PRD221 2.2 /1 Verkeer en vervoer	-463.452	-463.452	1.080	-462.372
PRD231 2.3 /1 Duurzaamheid	-606.413	-606.413	-292.854	-899.267
PRD232 2.3 /2 Natuur	-70.922	-82.892	1	-82.891
PRD241 2.4 /1 Fysieke leefomgeving	-1.369.767	-1.433.646	56.283	-1.377.363
PRD251 2.5 /1 Vergunningverlening, toezicht en handhaving	-391.950	-391.950	10.300	-381.650
PRD261 2.6 /1 Openbare orde en veiligheid	-472.977	-472.977	19.689	-453.288
Totaal 2 Leefomgeving	-3.640.282	-3.809.406	-245.143	-4.054.549
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.145.440	-2.162.564	-65.198	-2.227.762
Onttrekkingen				
PRG2 2 Leefomgeving				
PRD271 2.7 /1 Mutaties reserves programma 2	196.589	329.938	821.867	1.151.805
Stortingen				
PRG2 2 Leefomgeving				
PRD271 2.7 /1 Mutaties reserves programma 2	-14.715	-166.715	-720.492	-887.207
Mutaties reserves	181.874	163.223	101.375	264.598
Gerealiseerd resultaat	-1.963.566	-1.999.341	36.177	-1.963.164

Programma 3 - Economie en werkgelegenheid

3.1 Toerisme en recreatie

Strand

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
11.4 De inspanningen verhogen om het culturele en natuurlijke erfgoed van de wereld te beschermen en veilig te stellen. 14.1 De vervuiling van de zee voorkomen en in aanzienlijke mate verminderen, in het bijzonder als gevolg van activiteiten op het land, met inbegrip van vervuiling door ronddrijvend afval en voedingsstoffen.	Een schoon en veilig strand.	Het faciliteren van strandschoonmaakacties door het beschikbaar stellen van personeel en inzamelmaterieel (tractor met wagen en plastic inzamelbakken) en zorgen voor de afvoer en verwerking van het strandafval.		Dit jaar organiseert Natuurmonumenten, in samenwerking met de Eilanderbalgexpres en de gemeente, twee strandopruimacties. De eerste heeft op 11 april plaatsgevonden. Er is plastic en andere aanspoelsels verzameld. De tweede actie zal in september plaats vinden.
		Plaatsen van de houten afvalbakken op het strand vanaf paal 9 tot paal 16 in het voorjaar en de zomer.		De afvalbakken zijn geplaatst.
		Een adequate bewaking van het badstrand bij strandpaviljoen de Marlijn door de KNRM LifeGuards.		In de zomermaanden staan de KNRM LifeGuards paraat.
		Samen met Rijkswaterstaat, het Waterschap en Natuurmonumenten de ontwikkeling van het strand in de gaten houden in het kader van zandsuppletie.		Dit jaar is er geen zandsuppletie nodig.
	Goede voorzieningen (toilet, afval en fiets-parkeren) bij strandovergangen Badweg en Prins Bernhardweg. Daarbij heeft de toegankelijkheid	Goed onderhouden van de sanitaire voorzieningen strandovergang Badweg. In 2026		Als gevolg van brandschade is het huidige toiletgebouw aan de Badweg niet langer bruikbaar. Daarom wordt een tijdelijke vervangende

	voor minder mobiele mensen prioriteit.	vervangen we de sanitaire unit.		container geplaatst. In 2027 wordt een nieuwe toiletvoorziening gerealiseerd.
		Zorgdragen voor een adequate afvalvoorziening bij de strandovergangen.		De blauwe containers en de 1.100-liter containers worden geleegd zodra deze vol zijn met strandafval.
		Bij strandovergangen Badweg en Prins Bernhardweg is een strandrolstoel beschikbaar.		De strandrolstoelen zijn onderhouden en zijn klaar voor gebruik.
	Het strand is een verblijfsgebied dat aantrekkelijk is voor inwoners en recreanten.	De Strandnota bevat de kaders voor het gebruik van het strand.		De strandnota is door de gemeenteraad vastgesteld. In de tweede helft van 2026 geeft het college uitvoering aan de motie.
Het borgen van de toegankelijkheid van het strand bij Paal 3 en het badstrand voor zowel strandbezoekers als de hulpverleningsdiensten.		Zo nodig deponeren van zand op de toegang naar het strand bij strandovergang Badweg om de bereikbaarheid voor strandbezoekers en de hulpverleningsdiensten te waarborgen.		Dit jaar was het niet nodig om zand aan te vullen.
		De verharding van betonplaten zorgt voor een goede toegankelijkheid van het strand bij strandovergang Prins Bernhardweg voor onder andere de hulpverleningsdiensten.		De betonplaten verkeren in goede staat en functioneren naar behoren.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG3	3 Economie en werkgelegenheid				
PRD311	3.1 /1 Strand				
6140151	6140151 Strandbewaking	1.550	1.550	0	1.550
Lasten					
PRG3	3 Economie en werkgelegenheid				
PRD311	3.1 /1 Strand				
6140151	6140151 Strandbewaking	-97.484	-97.484	-2.343	-99.827
Resultaat		-95.934	-95.934	-2.343	-98.277

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6140 151 lasten: aanpassing budget	-2.359	S

Toeristisch product

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting zomernota
Doel 8 Bevorder aanhoudende, inclusieve en duurzame economische groei, volledige en productieve tewerkstelling en waardig werk voor iedereen 8.3 Bevorderen van op ontwikkeling toespitste beleidslijnen die productieve activiteiten ondersteunen, alsook de creatie van waardige jobs, ondernemerschap, creativiteit en innovatie, en de formalisering en de groei aanmoedigen van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen, ook via toegang tot financiële diensten 8.9 Tegen 2030 beleidslijnen uitwerken en implementeren ter ondersteuning van het duurzaam toerisme dat jobs	Vasthouden van minimaal 300.000 gasten op jaarbasis. Uitbreiding hiervan niet zoeken in het hoogseizoen, maar in seizoenverbreding.	Stimuleren van evenementen voor specifieke doelgroepen, passend bij het seizoen én het eiland.		De promotie van evenementen wordt verzorgd door VVV Schiermonnikoog. Hiervoor ontvangt de VVV een structurele exploitatiebijdrage van de gemeente.
		Uitvoering geven aan de 10 pijlers voor toeristisch beleid. Stimuleren van duurzaam toerisme in samenwerking met ondernemersvereniging, VVV en natuurorganisaties. We streven ernaar in 2026 gecertificeerd te zijn als Green Destination.		Een werkgroep met vertegenwoordigers van SOV, VVV, Natuurmonumenten, Nationaal Park en de gemeente werkt aan de uitvoering van diverse strategische keuzes op het gebied van duurzame toerisme. Hierbij wordt aangesloten bij de tien pijlers voor het toeristisch beleid. Eén van deze strategische keuzes is het behalen van de certificering Green Destinations. Het certificeringsproces is inmiddels grotendeels afgerond. Op dit moment bevindt het proces zich in de auditfase. Naar verwachting wordt het certificaat in september uitgereikt. Daarnaast ontvangen we een rapport met aanbevelingen voor het verder versterken van duurzaam toerisme op Schiermonnikoog. Dit rapport zal tevens dienen als evaluatie van de toeristische visie.

creëert en plaatselijke cultuur en producten bevordert		In Waddenverband en in samenwerking met Innovatieplatform Fryslân doorontwikkelen van het continu bezoekersonderzoek.		In samenwerking met ETFI (NHLStenden) wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van het Continu Bezoekersonderzoek, specifiek voor de Waddeneilanden. Naar verwachting wordt het monitoringsinstrument dit jaar afgerond, waarna het in gebruik kan worden genomen.
		Een verkenning naar het ontwikkelen van creatieve broedplaatsen, waar ondernemers, inwoners en kennisinstellingen elkaar inspireren en gezamenlijk werken aan innovatie. Hiervoor zijn het nieuw te realiseren maritiem centrum en de openbare werkplaats in beeld.		Onder leiding van een projectleider van de Regio Deal wordt, in samenwerking met diverse eilander ondernemers en inwoners, het Maritiem Centrum, de Openbare Werkplaats en kennisinstellingen, gewerkt aan een plan van aanpak voor de realisatie van een creatieve broedplaats op Schiermonnikoog. Naar verwachting is het plan van aanpak in het najaar 2026 gereed.
		Bieden van cofinanciering bij aanvragen voor het Iepen Mienskipfûns (IMF).		In de voorjaarsstender van het IMF zijn twee projecten van Schiermonnikoog gehonoreerd. Voor één van deze projecten is bovendien een aanvraag voor cofinanciering ingediend.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG3	3 Economie en werkgelegenheid				
PRD312	3.1 /2 Toeristisch product				
6560303	6560303 Toiletgebouwen	0	0	0	0
6560353	6560353 Overige baten en lasten recreatie	1.200	1.200	0	1.200
6580107	6580107 Bezoekerscentrum	0	0	0	0
Totaal 3.1 /2 Toeristisch product		1.200	1.200	0	1.200
Lasten					
PRG3	3 Economie en werkgelegenheid				
PRD312	3.1 /2 Toeristisch product				
6560153	6560153 Kinderboerderij	-26.090	-26.090	26	-26.064
6560253	6560253 Bevordering toerisme	-132.568	-191.343	6.787	-184.556
6560303	6560303 Toiletgebouwen	-31.187	-31.187	3.324	-27.863
6560353	6560353 Overige baten en lasten recreatie	-74.791	-74.791	50	-74.741
6560403	6560403 Bijdrage SOV fonds	-15.000	-15.000	0	-15.000
6580107	6580107 Bezoekerscentrum	-35.280	-35.280	1.844	-33.436
Totaal 3.1 /2 Toeristisch product		-314.916	-373.691	12.031	-361.660
Resultaat		-313.716	-372.491	12.031	-360.460

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6560 253 lasten: gastenonderzoek verplaatst naar 2027	7.800	I
6560 253 lasten: aanpassing budget Brede Regiomarketing	-650	S
6580 107 lasten: aanpassing subsidie	1.844	S

3.2 Jachthaven en gebiedsinvesteringen

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 14 Behoud en maak duurzaam gebruik van oceanen, zeeën en maritieme hulpbronnen.	We houden een representatieve en publieksvriendelijke jachthaven duurzaam in stand.	We zijn zeer tevreden over de exploitatie van de jachthaven door Stichting jachthaven 'De Oude Veerdam' en streven naar het duurzaam voorzetten van deze samenwerking.		In 2026 vindt maandelijks overleg plaats met het bestuur van de Stichting over lopende zaken.
		We onderhouden een goede relatie met Watersportvereniging 'Lytje Pole'.		Wanneer dat nodig is, weten de betrokken partijen elkaar snel te vinden voor overleg, afstemming en samenwerking.
		We houden de Waddenhaven op diepte door om de 4 jaar te cutteren en in de tussenliggende jaren te ploegen. In 2026 wordt de jachthaven geploegd.		Dit jaar is de Waddenhaven geploegd om de haven toegankelijk en veilig te houden voor de scheepvaart.
		We bereiden renovatie van de drijvende steigers voor. Met deze maatregel wordt de levensduur van de drijvende steigers met circa 25 jaar verlengd. De uitvoering van de werkzaamheden vindt naar verwachting plaats in 2027, 2028 en 2029.		Ter inspiratie is door de gemeente een bezoek gebracht aan Waddenhaven Ameland.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG3	3 Economie en werkgelegenheid				
PRD321	3.2 /1 Jachthaven				
6560203	6560203 Jachthaven	177.234	177.234	0	177.234
PRD322	3.2 /2 Gebiedsinvesteringen				
6840000	6840000 Gebiedsinvesteringen Schiermonnikoog	0	0	3.872.954	3.872.954
Totaal 3 Economie en werkgelegenheid		177.234	177.234	3.872.954	4.050.188
Lasten					
PRG3	3 Economie en werkgelegenheid				
PRD321	3.2 /1 Jachthaven				
6560203	6560203 Jachthaven	-220.025	-220.025	-833	-220.858
PRD322	3.2 /2 Gebiedsinvesteringen				
6840000	6840000 Gebiedsinvesteringen Schiermonnikoog	0	0	-3.958.204	-3.958.204
Totaal 3 Economie en werkgelegenheid		-220.025	-220.025	-3.959.037	-4.179.062
Resultaat		-42.791	-42.791	-86.083	-128.874

Toelichting op de verschillen?

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6840 000 baten: begrote buitenkansgelden	3.872.954	I
6840 000 lasten: begrote uitgaven buitenkansprojecten	-3.872.954	I
6840 000 lasten: begrote uitgaven projectleider fase II cf besluit raad 21-04-26, wordt gedekt uit de Enecoreserve.	-85.250	I

3.3 Mutaties reserves programma 3

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Gerealiseerd resultaat	-20.200	38.575	85.250	123.825

Recapitulatie programma 3 Economie en werkgelegenheid

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG3	3 Economie en werkgelegenheid				
PRD311	3.1 /1 Strand	1.550	1.550	0	1.550
PRD312	3.1 /2 Toeristisch product	1.200	1.200	0	1.200
PRD321	3.2 /1 Jachthaven	177.234	177.234	0	177.234
PRD322	3.2 /2 Gebiedsinvesteringen	0	0	3.872.954	3.872.954
Totaal 3 Economie en werkgelegenheid		179.984	179.984	3.872.954	4.052.938
Lasten					
PRG3	3 Economie en werkgelegenheid				
PRD311	3.1 /1 Strand	-97.484	-97.484	-2.343	-99.827
PRD312	3.1 /2 Toeristisch product	-314.916	-373.691	12.031	-361.660
PRD321	3.2 /1 Jachthaven	-220.025	-220.025	-833	-220.858
PRD322	3.2 /2 Gebiedsinvesteringen	0	0	-3.958.204	-3.958.204
Totaal 3 Economie en werkgelegenheid		-632.425	-691.200	-3.949.349	-4.640.549
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		-452.441	-511.216	-76.395	-587.611
Onttrekkingen					
PRG3	3 Economie en werkgelegenheid				
PRD312	3.1 /2 Toeristisch product	0	0	0	0
PRD331	3.3 /1 Mutaties reserves programma 3	7.800	66.575	85.250	151.825
Totaal 3 Economie en werkgelegenheid		7.800	66.575	85.250	151.825
Stortingen					
PRG3	3 Economie en werkgelegenheid				
PRD331	3.3 /1 Mutaties reserves programma 3	-28.000	-28.000	0	-28.000
Mutaties reserves		-20.200	38.575	85.250	123.825
Gerealiseerd resultaat		-472.641	-472.641	8.855	-463.786

Programma 4 - Burgers en bestuur

4.1 Burgerparticipatie

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 5 Gendergelijkheid. Doel 10 Ongelijkheid verminderen. Doel 11 Duurzame steden en gemeenschappen. 16.7 Ontvankelijke, inclusieve, participatieve en representatieve besluitvorming op alle niveaus garanderen 16.10 Publieke toegang tot informatie en beschermen van fundamentele vrijheden, volgens de nationale wetgeving en internationale overeenkomsten garanderen.	De gemeente heeft een krachtig, eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie vanuit een open dialoog met de samenleving.	Afspraak met collegeleden Om met de burgemeester of een van de wethouders van gedachten te wisselen over onderwerpen die spelen in onze gemeente kunnen inwoners via het bestuurssecretariaat een afspraak maken voor een gesprek. Daarnaast brengen de collegeleden regelmatig een bezoek aan het Koningshuis, het dagcentrum en andere organisaties en bedrijven.		Afspraken met het college vinden in de praktijk meestal buiten de vaste spreekuren plaats. Daarom wordt in 2026 geëvalueerd of het handhaven van de vaste spreekuurtijden nog wenselijk en doelmatig is.
		Vergadermodel gemeenteraad In 2018 is de gemeenteraad gestart met vergaderen volgens het BOB-model: Beeldvormen – Oordeelsvormen – Besluitvormen Het afgelopen jaar heeft de raad deze vergadervorm geëvalueerd en afspraken gemaakt over de werkwijze: Wat beter kan is vooral 1. meer regie voor de raad, 2. een betere planning en 3. meer ruimte voor betrokkenheid van inwoners. In 2026 met de start van de nieuwe gemeenteraad krijgt dit extra aandacht.		De nieuwe gemeenteraad heeft dit onderwerp voortvarend opgepakt en werkt actief aan het eigen maken van de nieuwe werkwijze.
		Kinderburgemeester en kinderen Jaarlijks wordt er een nieuwe kinderborgemeester benoemd. Dit om ook de stem van kinderen te (laten) horen. Daarnaast organiseren we		De nieuwe kinderborgemeester is op 1 januari van dit jaar gestart.

		een burgemeestersontbijt met kinderen uit de groepen 7 en 8 van de basisschool.		
		Interactieve beleidsvorming Bij grote projecten en nieuwe ontwikkelingen wordt de bevolking in staat gesteld om actief mee te denken en te participeren. We kiezen hiertoe een op maat gesneden aanpak, die past bij de aard en omvang van het project.		Om inwoners actief te betrekken bij gemeentelijke vraagstukken zijn verschillende participatiemethoden ingezet. We zijn gestart met het opstellen van participatiebeleid. Dit wordt toegelicht onder paragraaf 4.2 Bestuur.
		Wet Open Overheid Het aantal Woo-verzoeken is structureel gestegen en vraagt blijvend om extra inzet. In 2025 is hiervoor tijdelijk budget beschikbaar gesteld voor uitbesteding van uitvoeringswerkzaamheden. Gezien de structurele toename in omvang en complexiteit van de Woo-verzoeken is het noodzakelijk deze inzet in vanaf 2026 structureel te borgen. Daarnaast moeten we als gemeente op het gebied van actieve openbaarmaking volgende jaar de tweede tranche categorieën openbaar maken. Dit vraagt extra capaciteit en expertise, zowel om te implementeren alsook om medewerkers te ondersteunen bij de uitvoering. Wij stellen daarom voor om in 2026 een incidenteel budget van 30.000 euro toe te voegen aan de begroting vanuit de reserve WOO voor de implementatie van diverse verplichte processen, zoals de		Hoewel Woo-verzoeken momenteel grotendeels volgens een vast proces worden afgehandeld en voor een belangrijk deel via het zaakstelsel verlopen, is het van belang om dit proces de komende periode formeel vast te leggen in een procesbeschrijving. Daarnaast moeten Woo-verzoeken volledig via het zaakstelsel worden afgehandeld. Een duidelijk beschreven proces, gecombineerd met termijnbewaking in het zaakstelsel, draagt bij aan een meer eenduidige, efficiënte en tijdige afhandeling van Woo-verzoeken. Zodra het proces voor de afhandeling van Woo-verzoeken (passieve openbaarmaking) is vastgelegd, volledig via het zaakstelsel verloopt en goed functioneert, kan worden gestart met de

		onlangs verplichte actieve openbaarmaking. Wij hebben de uitbesteding van uitvoeringswerkzaamheden voor de WOO structureel begroot op 40.000 euro per jaar. Vooralsnog is hiervoor geen aanvulling nodig vanuit de reserve WOO. Door deze structurele inzet kunnen wij onze Woo-verplichtingen blijvend en toekomstbestendig uitvoeren, zonder dat dit ten koste gaat van andere gemeentelijke werkzaamheden. Voor de verbetering van de informatiehuishouding zullen wij in 2026 een plan van aanpak maken		ontwikkeling en inrichting van een proces voor actieve openbaarmaking.
--	--	--	--	--

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Lasten					
PRG4	4 Burgers en bestuur				
PRD411	4.1 /1 Burgerparticipatie				
6002175	6002175 Burgerparticipatie	-15.000	-15.000	-30.000	-45.000

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
60021 75 lasten: budget voor participatiebeleid en -verordening	-30.000	I

4.2 Bestuur

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 11 Duurzame steden en gemeenschappen.	Het behoud van een zelfstandige gemeente.	Bestuurskracht: Eigen organisatie en samenwerken Omdat wij zeggenschap willen houden over ons eigen eiland, is het voor ons van cruciaal belang dat wij een zelfstandige gemeente blijven. Wij beseffen dat deze wens door onze schaalgrootte een prijs heeft. Wij hebben een kernorganisatie nodig, die kwalitatief en kwantitatief de taken aan kan. Daarnaast willen wij door slim samen te werken de kosten van onze organisatie beperken.		Onze kernorganisatie is op orde. Openstaande vacatures zijn ingevuld. De externe inhuur op openstaande vacatures is in het afgelopen halfjaar teruggebracht tot minder dan 1 fte. Ter vervanging van langdurige ziekte wordt eveneens ingehuurd. De aanbevelingen van BMC om onze uitvoeringskracht op peil te houden zijn inmiddels geïmplementeerd. Samen met de Waddeneilanden zijn we gestart met een verkenning naar de mogelijkheden om de samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering verder te versterken.
		Eigen organisatie Bestuur Door het bijzondere karakter en ligging van onze gemeente, steekt de bestuurslast in uitzonderlijke mate uit boven de gebruikelijke bestuurslast in andere gemeenten met dezelfde inwonersklasse. De provincie heeft dit onderkend en heeft de gemeente ingedeeld in inwonertalklasse 2 voor het tijdvak vanaf 1 september 2021 tot 1 januari 2027. De omvang van de formatie van de wethouders is in deze bestuursperiode		De aanvraag voor verlenging van de opclassificatie is ingediend.

		2022-2026 uitgebreid van 2 keer 0,65 fte naar 2 keer 0,8 fte.		
Doel 16 Ontvankelijke, inclusieve, participatieve en representatieve besluitvorming op alle niveaus garanderen	Constructieve samenwerking met de andere Waddeneilanden.	Samenwerken Wij werken samen met de andere Waddeneilanden via een gemeenschappelijke regeling. Wij werken samen aan het programma de Wadden, dat in 2021 is vastgesteld. In 2022 is een meerjaren uitvoeringsplan opgesteld. Via een aanvraag Regiodeal proberen we van het Rijk en de provincies Fryslân en Noord-Holland cofinanciering te bemachtigen. Op minder beleidsgevoelige terreinen (Bedrijfsvoering) proberen wij zoveel mogelijk te komen tot eensluidende uitvoering. Ook daartoe worden vanuit de GR de Wadden DVO's afgesloten met bijvoorbeeld Leeuwarden (ICT) en tussen eilanden onderling (met Ameland: onderwijs). Zie in dit verband ook de paragraaf bedrijfsvoering.		Wij voeren zelfstandig een aantal gemeentelijke processen uit. Processen en taken die efficiënter kunnen worden uitgevoerd in samenwerking met andere (eiland)gemeenten, zijn ondergebracht in gemeenschappelijke regelingen en DVO's. De effectiviteit van de GR-en DVO's wordt regelmatig geëvalueerd. Over de resultaten wordt gerapporteerd. Wij participeren in diverse DVO's en vervullen een trekkersrol binnen de waddenDVO Deltaprogramma (integrale waterveiligheid).
		Behoud voldoende betrokkenheid In de komende tijd zullen verschillende visies moeten worden ontwikkeld, dan wel belangrijke beleidsbeslissingen moeten worden genomen. Het is van groot belang de processen om te komen tot deze visies/beleidsbeslissingen zodanig vorm te geven		Bij iedere visie, beleidsontwikkeling of project maken wij een bewuste afweging over de gewenste vorm en mate van participatie. Afhankelijk van het onderwerp organiseren wij onder meer consultatiesessies, informatieavonden en inspraakmogelijkheden. We zijn gestart met de ontwikkeling van participatiebeleid en een

		en de inwoners daarover zodanig te informeren dat zij zich betrokken kunnen voelen bij het wel en wee van Schiermonnikoog. Wij kiezen daarbij voor een open houding en maximale transparantie. Dat kan bij voorbeeld via specifieke informatieavonden.		participatieverordening. Daarnaast zullen de Raad, het college en het ambtelijke organisatie op termijn worden getraind in participatie. Ook de totstandkoming van het participatiebeleid zelf verloopt op participatieve wijze.
--	--	---	--	---

Wat mag het kosten?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG4	4 Burgers en bestuur				
PRD421	4.2 /1 Bestuur				
6001150	6001150 Burgemeester en wethouders	0	0	4.392	4.392
6003258	6003258 Verkiezingen	-800	-800	0	-800
6005100	6005100 Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0
6922152	6922152 Stelposten	0	0	0	0
6960102	6960102 Saldi kostenplaatsen	-1	-1	0	-1
Totaal 4.2 /1 Bestuur		-801	-801	4.392	3.591
Lasten					
PRG4	4 Burgers en bestuur				
PRD421	4.2 /1 Bestuur				
6001106	6001106 Gemeenteraad	-211.878	-233.628	-145.243	-378.871
6001150	6001150 Burgemeester en wethouders	-430.105	-430.105	-68.928	-499.033
6002100	6002100 Representatie	-17.800	-17.800	-10.000	-27.800
6002150	6002150 Communicatie	-42.764	-42.764	0	-42.764
6002200	6002200 Ondersteuning BW	-81.357	-81.357	0	-81.357
6003258	6003258 Verkiezingen	-34.627	-12.877	0	-12.877
6005100	6005100 Bestuurlijke samenwerking	-123.779	-123.779	-1.400	-125.179
6005101	6005101 GR De Waddeneilanden	-94.309	-94.309	-14.489	-108.798
6005200	6005200 Wet Open Overheid	0	0	-10.000	-10.000
6006106	6006106 Raadsgriffier	-83.752	-83.752	-35.160	-118.912
6006156	6006156 Raadsondersteuning	-41.205	-41.205	-20.400	-61.605
6922152	6922152 Stelposten	-478.057	-478.057	322.131	-155.926
6960102	6960102 Saldi kostenplaatsen	-58	-58	55.378	55.320
Totaal 4.2 /1 Bestuur		-1.639.691	-1.639.691	71.889	-1.567.802
Resultaat		-1.640.492	-1.640.492	76.281	-1.564.211

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6001 150 baten: vanuit het gemeentefonds bedrag voor ondersteuning lokale partijen	4.392	I
6001 150 lasten: aanpassing n.a.v. herberekening loonkosten 2026	-74.536	S
6001 150 lasten: budget representatiekosten naar 6002 100	10.000	S
6001 150 lasten: budget ondersteuning lokale partijen	-4.392	I
6001 106 lasten: aanpassing n.a.v. herberekening loonkosten 2026	-145.284	S
6002 100 lasten: budget representatie van 6001 150	-10.000	S
6005 100 lasten: aanpassing budget	-1.000	S
6005 100 lasten: kosten kwartiermaker arbeidsmarktbeleid Friese overheden	-400	I
6005 101 lasten: cf begroting 2027 GR De Waddeneilanden	-14.489	S
6005 200 lasten: kosten Daadkracht	-10.000	S
6006 106 lasten: vervanging griffier	-35.160	I
6006 156 lasten: aanpassing kosten accountantscontrole	-16.400	S
6006 156 lasten: kosten Debatrijk	-4.000	S
6922 152 lasten: toerekening stelposten aan juiste kostenplaats	322.131	I

4.3 Dienstverlening

Doelen en activiteiten

SDG Doelen	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Kleur	Toelichting Zomernota
Doel 16.7 Ontvankelijke, inclusieve, participatieve en representatieve besluitvorming op alle niveaus garanderen.	Onze inzet voor kwaliteit van leven en welzijn staat centraal in alles wat we doen. We streven ernaar om een gemeente te zijn die continu bijdraagt aan de leefbaarheid en zorgt voor een aantrekkelijke leefomgeving, het eiland Schiermonnikoog. De gemeente staat bekend staat om haar zorgzaamheid en ondersteuning voor haar inwoners. We staan dicht bij de eilander gemeenschap. Wij leveren persoonlijke service, met oprechte aandacht. Samen bouwen we aan een gemeente waar iedereen zich thuis voelt en waar we respectvol met elkaar omgaan. Door het bevorderen van een gevoel van saamhorigheid en verbondenheid willen we een veilige en vertrouwde omgeving creëren waarin mensen gedijen. Dat doen wij door het zorgvuldig uitvoeren van onze wettelijke taken en leveren we maatwerk	We versterken stap voor stap onze dienstverlening via het programma 'Dienstverlening op Peil'. Binnen dit programma werken we per thema aan concrete verbeteringen. Een tijdelijke regisseur dienstverlening zal ervoor gaan zorgen dat alles goed wordt gecoördineerd. We blijven leren en ontwikkelen, zodat onze werkwijze steeds beter aansluit op wat inwoners en ondernemers nodig hebben. Met deze aanpak zorgen we voor een toekomstbestendige dienstverlening die persoonlijk, begrijpelijk en toegankelijk is. In een wereld waar technologie en maatwerk steeds belangrijker worden, blijft Schiermonnikoog een gemeente waar iedereen zich welkom en geholpen voelt. Een plek waar de dienstverlening, net als de getijden van de Waddenzee, voortdurend in beweging blijft en meebeweegt met de behoeften van de inwoners en bezoekers.		De uitvoering van het programma Dienstverlening op Peil verloopt volgens planning. In de eerste helft van het jaar is verder gewerkt aan de uitwerking van de dienstverleningsvisie en aan betere samenhang tussen de verschillende verbeteracties. Zo is er een project gestart Auto-ontheffing. Met als doel de vergunning makkelijker digitaal te laten afhandelen. Voor de komende periode gaat het team Mozard (zaaksysteem) verbeteren. Onze medewerkers zullen worden getraind voor een goed gebruik van dit zaaksysteem. Er wordt onderzocht of de dienstverlening verder kan worden verbeterd door een balie-, telefoon- en een e-mailtraining. Ook wordt er gekeken naar training op het gebied van BRP en adresonderzoeken. De tijdelijke regisseur dienstverlening zorgt voor deze coördinatie en bewaakt de voortgang van deze acties. En bewaakt de voortgang van deze verbeteringen. Zo werken we stap voor stap aan een dienstverlening die toekomstbestendig is

	waar dat kan. De bestuurlijke ambities voeren wij doelbewust en strategisch daadkrachtig uit. Wij werken als zelfstandige gemeente vanuit een basis die op orde is en dragen bij aan de samenwerking met de andere eilandgemeenten. Vanuit een verbindende, veerkrachtige en vooruitstrevende organisatie werken wij aan goede dienstverlening en een professionele en inspirerende werkomgeving.			en aansluit bij de omvang, identiteit en behoeften van Schiermonnikoog.
Doel 16.10 Publieke toegang tot informatie en beschermen van fundamentele vrijheden, volgens de nationale wetgeving en internationale overeenkomsten garanderen.	In het kader van de dienstverlening bieden we een verdere flexibilisering van openingstijden en bereikbaarheid. We verruimen onze dienstverlening door de mogelijkheid te bieden voor het aanbieden van diensten op afspraak. Ook is onze website als informatiemedium verder ontwikkeld.	Conform de vaststelling van de dienstverleningsvisie zullen de openingstijden verruimd worden. In de middag zijn we telefonisch bereikbaar en kunnen er afspraken gemaakt worden. Ook zullen we de bereikbaarheid verbeteren door de website te optimaliseren.		De uitvoering van de maatregelen gericht op toegankelijkheid en bereikbaarheid verloopt conform de vastgestelde dienstverleningsvisie. In de eerste helft van het jaar zijn voorbereidingen getroffen voor ruimere mogelijkheden voor contact en dienstverlening op afspraak. Daarbij is aandacht voor een betere telefonische bereikbaarheid, voor het versterken van de website als belangrijk informatiekanaal voor inwoners, ondernemers en bezoekers en voor de optimalisering van het huidige zaakstelsel. Hiermee kan de afhandeling van vragen, verzoeken en aanvragen sneller en

				efficiënter worden afgehandeld. Ook wordt de informatievoorziening binnen de organisatie verder verbeterd. Door de dienstverlening flexibeler te maken, digitale informatie makkelijker toegankelijk te maken en werkprocessen verder te verbeteren, werken we aan een laagdrempelige publieke toegang tot gemeentelijke informatie en een dienstverlening die aansluit bij de behoeften van de samenleving.
--	--	--	--	--

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG4	4 Burgers en bestuur				
PRD431	4.3 /1 Dienstverlening				
6004108	6004108 Lasten en baten secretarieleges burgerzaken	33.934	33.934	0	33.934
Lasten					
PRG4	4 Burgers en bestuur				
PRD431	4.3 /1 Dienstverlening				
6003108	6003108 Burgerlijke stand	-25.600	-25.600	-650	-26.250
6003158	6003158 Uitvoering GBA	-12.992	-12.992	-900	-13.892
6003208	6003208 Rijbewijzen en reisdocumenten	-15.409	-15.409	1.968	-13.441
6004108	6004108 Lasten en baten secretarieleges burgerzaken	-5.891	-5.891	-3.109	-9.000
Totaal 4.3 /1 Dienstverlening		-59.892	-59.892	-2.691	-62.583
Resultaat		-25.958	-25.958	-2.691	-28.649

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6003 108 lasten: aanpassen budget	-650	S
6003 158 lasten: aanpassen budget	-900	S
6003 208 lasten: naar 6004 108	1.968	S
6004 108 lasten: budget voor tolk	-2.000	S
6004 108 lasten: aanpassen budget	-1.109	S

4.4 Mutaties reserves programma 4

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Gerealiseerd resultaat	221.750	221.750	0	221.750

Recapitulatie programma 4 Burgers en bestuur

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG4	4 Burgers en bestuur				
PRD421	4.2 /1 Bestuur	-801	-801	4.392	3.591
PRD431	4.3 /1 Dienstverlening	33.934	33.934	0	33.934
Totaal 4 Burgers en bestuur		33.133	33.133	4.392	37.525
Lasten					
PRG4	4 Burgers en bestuur				
PRD411	4.1 /1 Burgerparticipatie	-15.000	-15.000	-30.000	-45.000
PRD421	4.2 /1 Bestuur	-1.639.691	-1.639.691	71.889	-1.567.802
PRD431	4.3 /1 Dienstverlening	-59.892	-59.892	-2.691	-62.583
Totaal 4 Burgers en bestuur		-1.714.583	-1.714.583	39.198	-1.675.385
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		-1.681.450	-1.681.450	43.590	-1.637.860
Onttrekkingen					
PRG4	4 Burgers en bestuur				
PRD421	4.2 /1 Bestuur	0	0	0	0
PRD441	4.4 /1 Mutaties reserves programma 4	221.750	221.750	0	221.750
Totaal 4 Burgers en bestuur		221.750	221.750	0	221.750
Gerealiseerd resultaat		-1.459.700	-1.459.700	43.590	-1.416.110

Programma 5 - Financiering en belastingen

5.01 Lokale heffingen

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD511	5.01 /1 Lokale heffingen				
6931102	6931102 Onroerende zaakbelasting gebruikers	96.646	96.646	0	96.646
6932102	6932102 Onroerende zaakbelasting eigenaren woningen	617.270	617.270	0	617.270
6932152	6932152 Onroerende zaakbelasting eigenaren niet-woningen	136.114	136.114	0	136.114
6935102	6935102 Forensenbelasting	399.179	399.179	25.000	424.179
6936102	6936102 Toeristenbelasting	2.478.113	2.478.113	-528.710	1.949.403
6940152	6940152 Invordering belastingen	1.900	1.900	0	1.900
Totaal 5.01 /1 Lokale heffingen		3.729.222	3.729.222	-503.710	3.225.512
Lasten					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD511	5.01 /1 Lokale heffingen				
6930102	6930102 Waardering onroerende zaken	-52.120	-52.120	7.657	-44.463
6940102	6940102 Heffing belastingen	-210.127	-210.127	161.139	-48.988
6940152	6940152 Invordering belastingen	-2.010	-2.010	0	-2.010
Totaal 5.01 /1 Lokale heffingen		-264.257	-264.257	168.796	-95.461
Resultaat		3.464.965	3.464.965	-334.914	3.130.051

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6935 102 baten: inschatting hogere inkomsten	25.000	I
6936 102 baten: aanpassing inschatting o.b.v. huidig kohier	-528.710	S
6930 102 lasten: budget basisregistratie WOZ aangepast naar huidig DVO NEF	-7.657	S
6940 102 lasten: Budget heffing belastingen aangepast naar huidig DVO NEF	-2.061	S
6940 102 lasten: correctie kosten inning via poorten van Wagenborg Passagiersdiensten	163.200	S

5.02 Algemene uitkering

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD521	5.02 / 1 Algemene uitkering				
6921102	6921102 Uitkeringen uit het gemeentefonds	4.707.638	4.706.638	42.955	4.749.593
Lasten					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD521	5.02 / 1 Algemene uitkering				
6921102	6921102 Uitkeringen uit het gemeentefonds	79.462	79.462	-327	79.135
Resultaat		4.787.100	4.786.100	42.628	4.828.728

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6921 102 baten: meicirculaire 2026	147.347	S
6921 102 baten: ondersteuning lokale politieke partijen naar 6001 150	-4.392	I
6921 102 baten: wet versterking regie volkshuisvesting	-15.785	I
6921 102 baten: uitgaven wet versterking regie volkshuisvesting	15.785	I
6921 102 baten: decentralisatie uitkering Bibliotheek naar 6510 106	-100.000	I
6921 102 lasten: kosten cf. opgave gem. Leeuwarden wet versterking regie volkshuisvesting	-327	I

5.03 Dividend

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD531	5.03 /1 Dividend				
6330101	6330101 Eneco	10.702	10.702	0	10.702
6913102	6913102 Beleggingen	31.975	31.975	0	31.975
Totaal 5.03 /1 Dividend		42.677	42.677	0	42.677
Lasten					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD531	5.03 /1 Dividend				
6913102	6913102 Beleggingen	-2.040	-2.040	168	-1.872
Resultaat		40.637	40.637	168	40.805

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
Geen bijzonderheden.		

5.04 Financieringsfunctie

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD541	5.04 /1 Financieringsfunctie				
6005000	6005000 Treasury	4.500	4.500	0	4.500
Lasten					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD541	5.04 /1 Financieringsfunctie				
6005000	6005000 Treasury	-5.420	-5.420	-18.340	-23.760
Resultaat		-920	-920	-18.340	-19.260

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
Geen bijzonderheden, betreft toegerekende rente volgens berekening.		

5.05 Overige algemene dekkingsmiddelen

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Lasten					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD551	5.05 /1 Overige algemene dekkingsmiddelen				
6008000	6008000 Algemene baten en lasten	-24.999	-24.999	15.000	-9.999

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6008 000 lasten: minder leges omgevingswet gecorrigeerd op 6823 109	15.000	S

5.06 Overhead

In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader geduid. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van Vensters voor Bedrijfsvoering gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch).
2. Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O / HRM.
4. Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
5. Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC).
6. Juridische zaken.
7. Bestuurszaken en bestuursondersteuning.
8. Informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. Facilitaire zaken en Huisvesting.
10. Documentaire Informatie Voorziening (DIV).
11. Managementondersteuning primair proces.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG91	Overhead				
PRD561	5.06 / 1 Overhead				
6000030	6000030 Overhead	0	0	0	0
6000200	6000200 Overhead Gemeentehuis	0	0	0	0
Totaal 5.06 / 1 Overhead		0	0	0	0
Lasten					
PRG91	Overhead				
PRD561	5.06 / 1 Overhead				
6000000	6000000 Overhead personeel Beleidsteam	-199.446	-199.446	0	-199.446
6000010	6000010 Overhead Personeel Publiekszaken	-188.596	-188.596	0	-188.596
6000020	6000020 Overhead Personeel Buitendienst	-13.499	-13.499	0	-13.499
6000030	6000030 Overhead	-263.539	-263.539	-249.208	-512.747
6000100	6000100 Overhead ICT	-473.260	-473.260	-14.546	-487.806
6000200	6000200 Overhead Gemeentehuis	-191.053	-191.053	-16.467	-207.520
6000300	6000300 Overhead Administratie	-474.533	-474.533	-4.238	-478.771
Totaal 5.06 / 1 Overhead		-1.803.926	-1.803.926	-284.459	-2.088.385
Resultaat		-1.803.926	-1.803.926	-284.459	-2.088.385

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6000 030 lasten: zie ook budget 6922 152 (4.2 bestuur) daar zijn overgeboekte begrote stelposten een bate, op dit budget vormen zij een last	-249.208	I
6000 100 lasten: cf. opgave De Waddeneilanden aangepast	-14.548	S
6000 200 lasten: verhoging budget o.a. tagsysteem gemeentehuis	-20.771	I
6000300 lasten: aanpassing cf. DVO NEF	33.837	S
6000 300 lasten: aanpassing cf. DVO Ameland	-4.800	S
6000 300 lasten: aanpassing budget rechtskundig en ander advies	-33.275	S

5.07 Heffing VPB

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Schiermonnikoog geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de Vennootschapsbelasting (VPB). Er is ofwel sprake van het aanbieden van een “collectief goed” (geen deelname economische verkeer), “normaal vermogensbeheer” of van “structureel verlieslatende activiteiten”.

De gemeente moet alleen aangifte doen voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf, voor zover aanwezig. Het aan deze activiteiten toe te rekenen vermogen moet worden gewaardeerd op de fiscale openingsbalans.

De gemeente heeft op dit moment twee grondexploitaties, bij winst hierop is er sprake van vpb-plicht grondexploitaties.

De opbrengsten van de verkoop afvalstromen worden opgenomen in de aangifte VPB en het aan deze activiteiten toe te rekenen vermogen wordt gewaardeerd op de fiscale openingsbalans. Het te betalen bedrag aan VPB op het resultaat behaald met de afvalstromen en grondexploitaties is zeer beperkt. Daarom is ervoor gekozen het te betalen bedrag aan VPB als een PM-post te oormerken.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Lasten					
PRG92	VPB				
PRD571	5.07 / 1 Heffing VPB				
6942103	6942103 Vennootschapsbelasting advieskosten	-750	-750	0	-750

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
Geen bijzonderheden.		

5.08 Onvoorzien

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Lasten					
PRG93	Onvoorzien				
PRD581	5.08 /1 Onvoorzien				
6922102	6922102 Onvoorziene uitgaven	-12.500	-12.500	11.500	-1.000

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
6922 102 lasten: naar beneden bijgesteld, omdat de verwachting is dat net zoals voorgaande jaren in 2026 geen gebruik zal worden gemaakt van dit budget.	11.500	S

5.10 Mutaties reserves algemene dekkingsmiddelen

Wat heeft het gekost?

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Onttrekkingen					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD592	5.10 /1 Mutaties reserves algemene dekkingsmiddelen				
6980152	6980152 Mutaties reserves programmas alg dekkmidd	6.915	42.690	0	42.690
Stortingen					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD592	5.10 /1 Mutaties reserves algemene dekkingsmiddelen				
6980152	6980152 Mutaties reserves programmas alg dekkmidd	-134.000	-133.000	0	-133.000
Mutaties reserves		-127.085	-90.310	0	-90.310
Gerealiseerd resultaat		-127.085	-90.310	0	-90.310

Toelichting op de verschillen

Product + toelichting	Bedrag in € + = meevaller - = tegenvaller	Incidenteel (I) Structureel (S)
Geen bijzonderheden.		

Recapitulatie programma 5 Financiering en belastingen

Exploitatie		Primaire begroting 2026	Begroting na wijziging	Wijziging Zomernota	Begroting na Zomernota
Baten					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD511	5.01 /1 Lokale heffingen	3.729.222	3.729.222	-503.710	3.225.512
PRD521	5.02 /1 Algemene uitkering	4.707.638	4.706.638	42.955	4.749.593
PRD531	5.03 /1 Dividend	42.677	42.677	0	42.677
PRD541	5.04 /1 Financieringsfunctie	4.500	4.500	0	4.500
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen		8.484.037	8.483.037	-460.755	8.022.282
PRG91	Overhead				
PRD561	5.06 /1 Overhead	0	0	0	0
PRG99	Rekeningresultaat				
PRD593	5.11 /1 Saldo van baten en lasten na bestemming	58.158	58.158	516.103	574.261
Totaal Baten		8.542.195	8.541.195	55.348	8.596.543
Lasten					
PRG90	Algemene Dekkingsmiddelen				
PRD511	5.01 /1 Lokale heffingen	-264.257	-264.257	168.796	-95.461
PRD521	5.02 /1 Algemene uitkering	79.462	79.462	-327	79.135
PRD531	5.03 /1 Dividend	-2.040	-2.040	168	-1.872
PRD541	5.04 /1 Financieringsfunctie	-5.420	-5.420	-18.340	-23.760
PRD551	5.05 /1 Overige algemene dekkingsmiddelen	-24.999	-24.999	15.000	-9.999
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen		-217.254	-217.254	165.297	-51.957
PRG91	Overhead				
PRD561	5.06 /1 Overhead	-1.803.926	-1.803.926	-284.459	-2.088.385
PRG92	VPB				
PRD571	5.07 /1 Heffing VPB	-750	-750	0	-750
PRG93	Onvoorzien				
PRD581	5.08 /1 Onvoorzien	-12.500	-12.500	11.500	-1.000
PRG99	Rekeningresultaat				
PRD593	5.11 /1 Saldo van baten en lasten na bestemming	-271.779	-271.779	0	-271.779
Totaal Lasten		-2.306.209	-2.306.209	-107.662	-2.413.871
Gerealiseerd saldo van baten en lasten		6.235.986	6.234.986	-52.314	6.182.672
Onttrekkingen		6.915	42.690	0	42.690
Stortingen		-134.000	-133.000	0	-133.000
Mutaties reserves		-127.085	-90.310	0	-90.310